پښتو

لنډۍ، مصرۍ، ټپې

ویب پاڼه: http://www.razmohammad.com

ایمیل پته: razm.noorzai@gmail.com

Ketabton.com

ترتیب کوونکی: راز محمد نورزی پکتیاوال

کال: ۲۰۱۶م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډۍ، مصرۍ، ټپې

لنډۍ هغه ولسي شعرونه دي چې شاعر يې معلوم نه وی او د هر حساس پښتون او حساسې پښتنې د احساساتو هنداره باله شي .

د لنډيو شاعران څوک دي؟

د پښتنو په غرو او رغو کې ، په کليو او ښارو کې ، په شنو درو او لويو دښتو کې ، د ابشار خنګ او د کږدۍ اړخ ته د چوپان په شپيلۍ او د ښوال په درو کې بلاخره د پښتنو د خاورې په هر ګوټ کې له دې اشعارو څخه په يو شان خوند اخيستل کيږي . زاړه يې د ځوانۍ د خاطراتو په ياد وايې ، زلميان او پيغلې يې د خپل زلميتوب شور او مستي پکښې لټوی ، مينانو ته د راز او نياز رويباری کوی ، توريالی ورسره د تورو په ميدان کې ګډيږی او مسافر يې په مسافرۍ کې د خپل وطن تنده پری ماتوی . د اشعرو نه چې څومره ساده، سليس او روان دی هغومره د پرديو ژبو له اغيزې څخه پاک او سپيڅلي دی.

د لنډيو ځانګړتياوې

د ديوانونو شعرونه که د عربی عروضو تابع دي خو دا شعرونه نه يوازې د عربي عروضو څخه بی نيازه دي بلکه د سيلاب (Syuable) سيستم په اساس ځانته عروض لری ، لومړی برخه يې لنډه (۹) سيلابه او دوهمه برخه يې اوږده (۱۳) سيلابه ده . د دی اشعار ويل څرګند خصوصيت دا دی چې زياتره پکښې د ښځې له خوا نارينه ته خطاب وی او څنګه چې د ښځې احساسات تر نر رقيق ، تاثيرات يې تر نر اغيزمن او اغيز يې تر نر وخوندور دی نو به لنډيو کې هم طبعاً تر نورو اشعارو خوند او اغيزه زياته محسوسه کيږی ، همدا شان هره يو لنډۍ د ملی موسيقی يو داسی نوټ بللی شو چې پر مختلفو طرزو او آهنګو باندې کيدای شی ، لکه : رزم ، بزم ، د سفر ، ناستی ، اتڼ ، غم او د خوښی د حالاتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د راز راز لحنونو سره سمون خوری یعنی هره یوه لنډۍ د ملی موسیقی پر ډول ډول آهنګونو او وزنونو باندې ږغیدای شی ، دا څو لنډۍ چې دلته د پارسی او انګریزی ترجمی سره لوستونکو ته وړاندې کیږی دا د دی راز ملی اشعارو یوه ډیره وړه نمونه ده ، که نه وی دا راز په زرګو نو زرګو نو لنډۍ شته چې تر اوسه را غونډې شوی نه دی یوازی یوه برخه یې د پښتو ټولنی د کتاب په شکل چاپ کړی ده . که دا نمونه د لو ستو نکو خوښه شوه نو بیا به زیار باسو چې دا راز شعرونه یوه بله مجموعه د ترجمی سره مینوالو ته وړاندی کړو . د پښتو ژبې داولسی ادب یو ځانګړی شعری صنف یا ټو لګی دی چې شفاهې ادب هم ورته وایې . لنډۍ د شعر د نورو ډولونو نه یو بیل او بشپړ ډول ځانګړی فورم لری . چې لو مړۍ نیم بیتي یې نهه سیلابه او دوهم نیم بیتی یې (۱۳) سیلابه کیږی چې دا ځاتکړنی په نورو شعری فورمونو کې نه لیدل کیږی . په پښتو اولسی ادب کې د لنډۍ لپاره نور نو مو نه هم شته چې د ښتون اولس لخوا په دی ټولو نو مو نو پیژ ندل کیږی .لکه: ټپه ، مصره او ټیکی .... چې دی هر نوم ته یو ځانګړی فلسفه موجوده ده چې د بیلګې په ډول یې زه یادونه کوم . لنډۍ ته ځکه لنډۍ وایې چې د سیلا بونو له مخې لنده او دمانا له پلوه ډیره اوږده او غښتلی وی او یا داچې چې لو مړۍ نیم بیتی یې ددوهم نیم بیتی نه لنډ وې لکه دا لا ندې لنډۍ :

د لنډۍ ونې نه دی ځار شم
لکه سیسې چې په کمر ولاړه وینه

مصره

لنډۍ ته مصره هم وایې او دا ځکه چې په پخوا زما نو کې د توری او ډال جنګونه وه او د هغو جنګونو په مهال د جنګ ښه او پیاوړی توره به په مصر کې جوړ یدله ،نو د مصری توری شهر ت ډیر زیات وه او هغه به ډیره تیره او ځلا نده هم وه ،نو د لنډۍ تا ثیر او ښکلای یې د مصری توری سره تشبیه کړی چې د میوند په جنګ کې د ملا لې د خو لې مصره د یا دولو وړده :

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په میوند کې شهید نه شوی
خدایږو لا لیه بې ننګۍ ته دی سا تینه

د ملا لې د خولې دا لنډۍ د پښتنو د بریا لیتوب او د ښکیلاک د ماتې سبب شوه یعنې دی لنډۍ په پښتنو ز لمیانو کې هغه جذ بات او احساسات راو پاروی چې د سر خندنې په رو حیه کې غلیم مات کړ او خپلی سینی یې د انګر یزی ښیکلاک توپونو ته سپر کړی او په غلیم یې هجوم وروړ تر څو یې غلیم پر شا و تا مبا وو .

او بر یې خپل کړ . زما په قبر لاړی تو کړه که یې د ننګ ګو لې په شا خوړلی وینه همدا ډول لنډۍ ته ټپه هم وایې ،او دا هم یو ه د تسمیی وجهه لری خغخ دا چې د لنډۍ تا ثیر د سړی په زړه ټپ جوړه وې . یعنې که توری او ټو پکی ښکاره ټپونه جوړه وې ،نو لنډۍ بیا پټ زخمونه د انسان په اوجود کې جوړولی شي چې یواځې احساس یې کیږی ،خو لیدل کیږی نه لکه دا لا ندې لنډۍ :

باور مې نه شی که به روغ شم
بلا زخمو نه مې په زړه دی مړ به شمه

★★★

د روغیدو تمه مې نه شته
جانان په غشو د بڼو ویشتلی یمه
با نه دی ورو جګ کړه شیر ینې
ما ته دی سم د زړه په سر ټو مبلی د ینه

د لنډۍ بله ځا نګړنه داده چې شاعر یې معلو مه نه وې د هر چا یعنې د هر پښتا نه او پښتنې د خیال

(c) ketabton.com: The Digital Library

او زړه خبرى دي . بله داچې وخت او ځايې هم معلوم نه وي ، چې د چا له خوا ،څه وخت ،او په کوم ځاى کې ويل شوى دي ،او نه يې چا ته د تعداد پته لگيږى . د لنډيو کتابونه چاپ شوى ، خو د تعداد په اړه يې څوک څه نه شي ويلى او نه يې کوم ليکوال ته څوک منسو بولى شي ،او نه څوک په ويلو کې انتيظار با سي . حتى کله کله يې خلک يو د بل په وړاندې د مسا بقې په ډول هم وايې په تيره ښتنې پيغلې او زلميان لکه دا ټپه :

د ټپې وار راسره کيږده
ما ته بې واره ټپه خوند نه را کوينه
****
ما سره سمه سيا لى مه کړه
ما د لنډ يو سپاري لو ستلى د ينه

د لنډيو وو يونکي زياتره وخت تور سري وي . او د لنډيو ډيره بر خه د ښځو له خوا ويل کيږي ،او يل شوي دي . د لنډيو د منځ ته را تگ په باب کو مه خا صه نيټه نه شته او اټکل کيږى چې د زرو کا لو څخه هم بخوا قدامت لرى وڅيړونکي په دى عقيده دى چې ښا يې لو مړنې په لاس راغلى لنډۍ او يا په بل عبارت يوه زړه لنډۍ دا وي :

سپوږمې سر وهه را خيژه
يار مې د گلو لو کې گو تې ر يبينه (١)

لنډۍ چې د پښتو اولسى ادب او فلکلور اساس تشکلوى . د ژوند په هره بر خه کې د خپل مو ثر يت مظاره کړى وپښتا نه ځوانان او پيغلې يې د مينې ، هجران ، و صل ،غم ، او خو شحالى په حا لتو نو کې وايې ، مشران يې په خپلو خبرو کې د ځينو مسا يلو د تا يد لپاره وايې : ،حتى کله ترى د

(c) ketabton.com: The Digital Library

متل په حيث د خپلو خبرو د قوت لپاره کار احستل کيږی ،نو ويلای شو چې په لنډيو کې د انسان ژوند هر اړخ او هره پيښه انځور شوی ده چې دا انځور يدنه په ساده او روانه ژبه چې د اولس ژبه ورته ويل شوي ده نو ځکه ورته اولسی ادب وايې . دلته د ټو لنيز ژوند د ځو اړخونو او پيښو يا دونه کوم ،چې په پښتو لنډ يو کې په ځو مره ساده ،روان او ظر يف انداز را نغاړل شوی او يو اوږده کسه يې په لنډو الفا ظو کې بيان کړی .که لو مړی د عشق بر خه او دهغه ځو حا لته راواخلو ښه به وې .

زه به عاشق سړی پو هيږم
يا يې رنګ زيړ وی يا يې شو نډي وچي وينه

په دی که خو شک نه شته ،چې په عاشقی او مينه کې جذ بې ،غم ، خو شحالی ، مينت ، پيغور او تهمتو نه وي ،چې دا يو حالت هم د لنډيو نه دی او هر يو يې په خبل وار تعر يف کړی ،هر حالت يې ژبه ور کړی او غږو کې يې دي او په هغه ژبه کې غږولی په کو مه چې ټول پښتون قوم پو هيږی لکه د جدايې به وخت يې عا شق خپلی معشو قي ته د اسی وايې :

جانانه دومره را سره واي
لکه بر ينښنا چې د با رانه سره وينه

د لنډۍ پيژندنه

د لنډی پيژنې په اړوند په ځينو کتابونو ، ليکونو او خپرونو کې داسې راغلي دي :) لنډۍ په اولسي ادبياتو کز هغه ادبيات دي چې د اولس بې نومه او بې نښانه شاعر پکې پدې برياله شوی چې د بشر د ژوند تر ټولو عالي شيبې په دوو نا متوازنو بيتونو کې په ايجاز بيان او تصوير کړی دی . (۱) (استاد حبيب الله رفيع ليکی) : لنډۍ يو هغه دوه مسره ايز نظم دی چې لومړۍ او دوهمه مسره يې نه په قافيه کې سره يو شی او نه په وزن کې سره رابري وي . لنډۍ هغه موزون ، غير متعارف ، مستزاد ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمي مقفی ، غیر مصرع بیت دی چې لومړۍ برخه یې نهه (۹) څپې او دویمه برخه یې دیارلس ((۱۳))څپې وې د پښتنو په مختلفو سیمو کې لنډۍ په مختلفو نومونو پاندې نومول شوي دي البته چې په هر محیط کې به یې د بیلې بیلې وجهې سبب شوی وي ، او هر یو نوم ایښودونکي به د یو خاص صفت او مقصد په لحاظ نوم پرې ایښی وي . نو لدې کبله د لنډۍ په نومونو کې اختلاف معلومیږي . څو نومونه چې په بیلو بیلو محیطونو کې وربا ند ایښودل شوي دي په لاندې ډول دي : لنډۍ د کندهار او پکتیا پښتانه یې لنډۍ بولي چې دا اصطلاع د کثرت په توګه په دوي کې موجوده ده او هم د هري سیمې باسواده خلک یې پیژني .

بل تعریف

لنډه د مفرد مؤنث کلمه ده ، لنډۍ د لنډه بڼه ده ، د لنډۍ لومړنۍ برخه لنډه او دویمه برخه یې اوږده ده ، له دې کبله ورته لنډۍ وایي. یا دا چې په دی ډول نظم کې یو ډول تاثیرات پراته دی ، چې په اوریدونکی په محضی اوریدو سره یو داسې ډول اغیزه کوي چې په خوله یې تعریف نه کیږی او اکثر پښتانه یې په محض اوریدو سره په ژړ ا کیږی او په زړه کې یې یو هیجان او سوز پیدا شي ، نو ځکه یې د هغې لنډۍ نوم چې د مار په معنی ده په دې نظم باندې ایښی ده. راورتي :)) د پښتو مشهور ادیب چې په قام انګریز ؤ((د پښتو ژبې او دب ته یې ډیر خدمت کړی دی ، د دې پورته قول یې تایید کړی دی او لنډۍ په باب کې لیکی : ((د پښتو ژبې یو ډول اشعار دي ، چې د ولاړې موسیقي په ذریعه ویلی کیږي ، د زیات جوش او حرارت نه ډک دی ، او ماته د دې په ذریعه خپل وطني او ملي سرودونه را په یادیږي ، چې .. ۱۰))

د لنډیو ادبي او معنوي ویش

لنډۍ د پښتو په فولکلوري ادب کې یو ځانله فورم دی چې د شکل له پلوه ډیري زړي دي ، د موضوع په لحاظ هم دومره متنوعي دی چې د پښتني ژوند ټولي خواوي پکې په واقعي او طبیعي بڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځور شوي دي او سړی د پښتنو د اجتماعي ژوند دومره باريک موضوعات پکې پيدا کولای شي چې په نور سندرو کې بيا په دي کم و کيف نه دي بيان شوي . (۱)

د لنډيو معنوی او حماسي انځور

فخر او حماسه

په خپل دين ، قوم ، ژبه ، نيکونو ميړاني ، ز ړورتيا او نورو اوچتو صفتونو وياړ کولو ته فخر وياړنه وايی . حماسي هغه شعرونو ته ويل کيږی چې موضوع يې ، جنګ ،مړانه ، ښندنه ز ړورتيا ، ننګ غيرت ، توره او وياړنه وي . لکه لاندې لنډيو :

علم درياب کوشش کشتی دي
په کشتی کينه په درياب و ګرځه ميينه
****

چيرته چې علم حاصليږي
هلته به خاوری کړمه غوښي خپل هډونه
****

موري لنډی توره مې راکړه
پر دين غزا ده زه خپل ځان شهيدومه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

که له میونده روغ راستون شوي
خدایږو لالیه بې ننګۍ ته دې ساتیـــــــنه)۱(

ګودر او لنډۍ

ګودر د پښتنو د کلتور د کتاب هغه رنګینه پاڼه ده، چې له نوم څخه یې د سړي زړه ته دیدنونه، مینه او ښکلا خپل ځان ورښکاره کوي، او د ښایستونو د یوې ټولګې په شان ورته ځان ښکاره کوي. څرنګه چې دنـــــــوم څخه معلومیږي چې ګودردپښتوژبې سوچه کلمه ده اودپښتنوټولوسیموکې دګودرکلمه عامه ده . کله چې موږ دګودرکلمه په خوله اخلو نوحتما زموږذهن ته دپېغلې ، منګي او ماذدیګري کلمې راځي .داهغه کلمــــــــــې دي چې دپېغلو،ځوانانو،شاعرانو، سندرغاړوله خواپه داسې الفاظواو کلمــــــوکې ستایـــــــــل شوي چې انسان داوریدولو توان په ځان کې نهویني چې په اوریدلوېې دځوانی جزبه او د مینې ولوله راپاروي . دپښتنو په سیمه کې دګودرغاړه په مازدیګري کې د پېغلو په تودواکاړو ګرمه وي ځکه چې دا داسې ځای دی چې خپلې همزولې په کې جمع کیږي . ګودر چېرې چې ښکلې او مستې پیغلې د اوبو راوړلو په بهانه خپلو همزولو سره د زړه خواله کوي، خوښي کوي، د خپلو مینو دیدنونه کوي. ګودر د ویالې او چینې سره هغه ځای ته ویل کیږي، چې په هغه ځای کې د منګي خوله په اسانی سره د اوبو په واسطه ډکیږي. او د هغه سره نږدې کورونه د خپلو ورځنیو ابو د پوره کولو کار اخیستل کیږي، چې ګودر ته معمـــــــولاً انجونې ځي او ډیرې په خوښۍ د ګودر څخه د اوبو راوړلو ته خوښیږي. څرنګه چې زموږ په وطن او په ځانګړې ډول د پښتنو په سیمو کې د ښځو په تګ راتګ، مېلو او مستیو ته اجازه نه شته دی او نه هم په کې بې له ګودر څخه کوم بل ځای شته دی، نو پښتنې انجونې ګودر ځانته په دنیایي جنت کې شمېرې، ځکه چې هلته د خپلو همزولو انجونو سره د زړه د نړۍ رازونه شریکوي او د خپلو یارانو سره د دیدن څخه خوند اخلي، څوک په کې نوی د یاراني تار غځوي او څوک په کې خپلو زړو یارانو ته ټینګښت تارونه ترړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته یوه پښتنه انجلۍ د خپل یار د دیدن لپاره په ځان تکلیف مني او کوز ګودر ته اوبو پسې ځي، چې هغه د پښتنو په قول په یوه تیر دوه ښکاره کوي، چې وايي:

اوبه د هر ګودر خوږې دي
جانانه ستا دپاره کوز ګودر ته ځمه

دلته د ګودر په بهانه د یار د دیدن کولو سربېره د پښتنې انجلۍ د مینې سپېڅلتوب هم ځان ښکاره کوي، چې د خپلې مینې لپاره په ځان تکلیف ګالي او د یار دیدن کوي. په ګودر کې نه یوازې د انجونو خنداګانې او د بنګړو شرنګهار شتون لري، بلکې هلته د ګودر څخه یوه څه لرې په هغه سیمه کې چې ګودر ورته ښه مالومیږي، ډېر زلمیان هم لیدل کیږي، چې ډېرو انجونو په منځ کې د یوې انجلۍ د سالو خبره داسې په لنډۍ کې رانغاړي:

پر ګودر سور سالو ښکاره شو
ما وې دې تورو اوبو اور واخیست مینه

دلته د سالو یا ټکري سور والی او هغه هم د یوې داسې انجلۍ په سر چې په مستۍ ورځینې هخوا دېخوا سر اخلي او دا پرې د خپل مین زړه زخمي کوي. او یا هم کومو زلمیانو، چې د ګودر د غاړې د مستو انجونو کتار او ټولګه لیدلې وي، هغه بیا ځان د ګودر د غاړې په شان غواړي، چې د انجونو د سرتاج شي او یا هم انجونې یې په خپل لاس راوشکوي او د زړه په سر یې کیږدي. لکه چې وايي:

خاونده ما د ګودر ګل کړې
چې جینکۍ مې شوکوي سر کې مې ږدینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د هغه گل یادونه شوې، کوم چې د گودر په غاړه وي او انجونې هغه راشکوي او په خپلو وېښتانو کې یې د مستۍ د نښې او د وېښتانو د ښایست لپاره ټوکوي، چې د خپل مین زړه پرې ټکور کړي. یا هم ځینې میینان گودر ته د ټولو انجونو او یا هم د جوړه انجونو له تگ څخه سرټکوي او د خپلې مینې سره د بلې انجلۍ راتگ ورته ټکه ښکاري، لکه چې وایي:

په گودر څه ټکه لوېدلې
چې کشره خور یې بدرگه ورسره ځینه

د پښتنو د کلتور د کتاب د پاڼو څخه دا جوتیږي، چې پښتانه انجونې یوازې حتا گودر د اوبو پسې هم نه لېږي، یا یې کشره خور او یا هم کشر ورور ورسره لیږي، خو دلته دا کشره خور دې خوار عاشق ته د ټکې په څېر راغلې، چې دی یې د خپلې مینې سره د همرازۍ څخه بې برخې کړی دی. که څه هم د مور څخه خوره او نیږدې څه نشته خو کله چې یوه نجلۍ په کورکې د موراو پلار له خوا ورته رد او بد وویل شي هغه خپل ډک زړه گودرته وړي اودگودرپه غاړه دخپل زړه براس اوباسي . کله چې دگودرغاړه په شنواوسرورنگونوپټه وي نوځوانان یې بیاپه شعرونواولندهویو کې انځوروي :

پرگودرسورسالوښکاره شو
ماوې دې توروواوبو اورواخیست مینه

کله چې په گودردنجونوسره ، سپین او شنه ټیکري راغوندشي چې ددوي دټیکریودرنگونوتیزوالی دومره تیز وي چې داوبورنگ هم ځان سره اړوي .چې دلته دلنډۍ ویونکي هم دې ټکي ته اشاره کوي او وایي چې کله سور سالو په گودر راښکاره شي دغه سور رنگ دومره تیزوي لکه داور تاو چې سړی سیزي که څه هم اوبه داور ضد وي خو بیاهم هغه تاثیرات چې په سور سالو کې وي اوبه او اور ورته هیڅ دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یار مې تو پک زه یې مر مې یمه
په تورو غروکې یې ویشتم ورکه یې کړمه
****
ورشه د یار خبر دې واخله
چې بې د یدنه دې سا ته لیو نی شونه
****
ما ز دیگر چیر ته وی چې نه وې
خورې ورې زلفې په بام ولاړه ومه

په لنډیو کې انځورونه او تشبېهات

په ښنتو لنډیو کې انځوړ یز کلیمات ،تشبیهات او هم وزنه لغتونه په ډېر هنرې وروان ، ساده دول راوړل شوی دی . د لنډۍ مو جود فورم ورته یو خاص خوند او ښکلا ور ښنلی ده لکه دا لنډۍ :

زلفې دې بې شماله ښورې
لکه استاد شاګرد ته لښته خو ځو ینه

دلته د زلفو لړ داستاد د لښتې سره تشبیه شوی دې که څه هم د زلفو نرمې او ظرافت باید د یوې لښتې سره تشبیې نه شي ، خو د لښتې تاندوالی او د ګوزر کیفت چې د لښتې درد په ښکاره ډول او د زلفو درد پټ احساس ددی تشبیه مانا ته ډیر قوت ور ښنی او که یو بل ماناوې تړاو ته یې ځیر شو . که د استاد د لښتې خو ځول شاګرد دی ته اړ با سی چې د یو مضمون لو ست ښه زده کړی . خو دا هم بې ځایه نه ده ،چې د یار زلفې هم سړی ته د مینې درس ورکوی . هغه د خوشحال بابا خبره چې وایې :

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرگه که محبت راسره نه وايې
یک تنها به به خو نخوارو لارو تلل څوک

که په لنډیو هر څومره وغږیږو ،نو د بس ټکی به پیدا نه کړو ،ځکه لنډۍ زمو نږ د اولس هغه قیمتی او ارز ښتنا که پا نگه ده خلا صیدل یې نا شوني ده او د یادولو وړ خبره خو دا ده ، چې دغه پا نگه خداي)ج(یواځی په پښتو پیرزو کړ یده . نوری ژبې له دی نعمته بې بر خی دی او کمال یې په دی کې دی چې دا داولس خبري دی واو داولس د زړه خبری دی او داولس دزړه نه راوتلی دي ،ځکه نو داسی څوک به نه وې چې لنډۍ یې زده نه وې یايې نه پیژني ،څکه په لنډیو کې زیاتره د ټو لنې حالات ، ټو لنیز ژوند ، او د چا پیریال په اړه مفا هیم رانغاړل کیږی ،حتی کلتوري مسایل په ډیره ساده ژبه انځور شوی دي لکه دا لا ندې لنډۍ :

که مور او پلار دی خداي رضا کړل
د ماما گانو به دي زني ونیسمه

زمو نږ په پښتنه ټولنه کې دا دود دی چې د جنې په غو ښتنه کې لومړی حق د پلار او مور دی . او دهغوی د رضا حاصلول یوه حتمې خبره ده ، خو کله کله یا په اکثره ځا یونو کې ماماگان هم ددي صلا حیت لری چې نجلۍ دواده او یا په عامه اصطلاح دبر خلیک په ټا کلو کې رول ولری . چې په پورته لنډۍ کښ مټ مفهوم په لنډو الفا ظو کې رانغاړل شوی دی او یا دا لنډۍ :

په ما دی ټول کلی خبر کړ
په تا دې یو دادا خبر دی زړه دی چو ینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم د کليمو د رواجونو او دودونو مسله ده . چې په پښتنو کې يا دوني پټې وي .او که دغه راز په ډاګه شي ، نو بد عواقب به ولرى . خو د مينې جذبات بيا کله کله انسان ته دومره جرعت ورکړې . چې انسان د خپلى ټولنې او ټو لنيز قانون نه سر غړاويې ته مجبوروى . لکه دا لنډۍ :

په توراور بل مې جنگ جوړ يږى
زما بې غوره ياره ځه چې تر ينه ځونه

چې البته داحالت د ينې استعراق يا جنون مرحله ده چې سړى خپل استو ګنځى پر يږدى . او د ناخوالو له لاسه د ټو لنې نه تجد يديږى . خو په هر صورت ملامتيا ددې مى لو مو انسانانو هم نه ده . ځکه هغه دچا خبره ده .)دمينې نازولى حالت ته جنون وايې (نو چې د سړى مينه ديره نازولى شى ، نو هغه به ولى نه جنون کيږى . دوى چې جنون شى ، نو د دونيا ټول خواږه او د معشيت ژوند شاکړى او بلاخره د جنون په سمندر لاهو شى .او خپل هر څه د خپلى مينې نه قربان کړى . هغه د اختر و صيب خبره چې

سرو مال به درته دوه په ميدان کيږدم
کومه ورځ چې ستا د مينې جوارى شوه

نو دغسى پښتانه ميناں هم ځان يو له بله قربانوى . او دا خو ښکاره ده چې ښښتانه په قربانې او ځان تيرونه کې نوم لرى لکه دا لاند ې لنډۍ :

د غرغرى ميدان ته راشه
سبا مې ستا په تهمت دار ته خيژوينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو معشو قه بیا د خپل غاشق پدی حال فخر کوی . او ویاړی ،چې دا قر باني یواځی او یواځی ددي مینې ته ورکوی . او خپل سپیڅلی روح د یوی سپیڅلی مینې قر بانوی . او وایي :

خاونده ټوله مې ترى زار کړی
زما په سر یې غرغري منلی دینه

په بای کې دومره وایم چې لنډیو ته زه دومره عقیده لرم چې که په پښتو کې هیڅ شعر نه وایي او یواځی همدا لنډي وی ،نو د پښتو ادب لپاره به کا فی وایي . او په اخر کې دادی کوم چې پښتا نه دی ژوندې وي او پښتون دی اباد وي . او خدای)ج(به پری د ابدی عمر پیرزو وکړی

عمر دی ډیر شه خپله یاره
زما د زړه ستنی په تا ولاړی د ینه
د ګودر اومنګي انځور په لنډیو کې
اوبه دهر ګودر خو ږی دي
جانانه ستا لپاره کوز ګودر ته ځمه
****
اوښکي مې سیند غوندې بهیږی
بیا به د سیند د غاړی نهکوم سیلونه
****
بیلتونه چیرته چې ځی لاړ شه
ګودر ته مه ځه چې بې پاتی شینه
****
پرګودر سور سالو ښکاره شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماوې دی تورو اوبو اورواخیسته مینه

****

پلارېې دبر کلی ملک دی
لور يې د کوز کلی منګی راوړکو ینه

****

په ګودر څه ټکه لو یدلی
چې کشره خور يې بدرګه ورسره ځینه

****

خا ونده دا ګناه مې معاف کړی
بیا به دخوړ په عاړه نه کرم ګلونه

****

خاونده ما دګودر ګل کړی
چې جنکي مې شوکوی سرکې مې ړد ینه

****

خوله به د خدای په رضا درکړم
منګی مې ولی ښوروی لنده دې کړمه

****

د زلفو تار مې اوبو دروړو
په غم شر یکه مینه نیسه ګودرونه

****

د کشمالو منجیله وکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې خو شبوی دی د منګې د بیخه ځینه

****

دګودر غاړه ورته نیسه

د نجلۍ خوی د مرغاوې دی رابه شینه

****

دګودر هر بو ټی دارو دی

چې پری لګیږی د نجو نکو پلونه

****

د منګو تو کتار یې جوړ کړو

لنډۍ بازار یې په ګودر ولګاونه

****

که دی زما دیدن یاد یږی

د ګودر غاړه اجاره واخله مینه

****

که د یدن کړی ګودر ته راشه

زه به منګې په لپو ورو،ورو ډکومه

****

ګل مې د لاسه اوبو درو ړه

په غم شریکه لا لیه نیسه ګودرونه

****

ګودر ته ځم راپسی راشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به منګی په لپو ورو،ورو ډکومه

****

ګودر په سر مې قبر جوړ کړه
چې مات منګی جنکۍ زما په قبر ږدینه

****

ما دګودر په غاړه ښخ کړی
چې جنکۍ مې مات بنګړی په قبر ږدینه

****

منګي يې ټول په ډنډ غو په کړل
د شیطا نۍ منګی په لپو ډکو ینه

****

یو ګوټ اوبه منګی نه راکړه
د وصال ترږی یم اوبه بهانه کومه
مات کودړی
دګودر په غاړه پروت و مات کودړی
و یلی زه وم روغ منګی کلال جوړ کړی

****

د لته لو بو کې زه مات یوه څلمی کړم
یوی پیغلی په اوږو ومه راوړی

****

د جهان هره زره کې عشق عیان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مات کودړی سره هم د عشق داستان دی

****

ډیر مین په دی ګودر دې یو ځای شوی
ډیر منګي دلته مات شوی لند بیان دی (۱)
په لنډه یو کې دګودر انعکاس

اوبه د کوز ګودر خوړی دی
لیلا د یار لپاره بر ګودر ته ځینه

****

اوبه دکوز ګودر خوړی دی
زه د مین د پاره بر ګودر ته ځمه

****

او به د کوز ګودر خوړی دی
د لیو نی د خو بی کنګل پکی راځینه

****

بدن دریاب زړه مې ګودر دی
د غم ویلی پکې رګونه تللی دینه

****

بیا به منګی ته ګو تی نه کړم
مور د ګودر د تلو نه ما منعه کوینه

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاس په گودر د پيغلو جنک شو
د سور سالو مير منی ما تی گډوينه
****
پاس په گودر ولاړی گله
نصيب د چا يې او به زه در خيژومه
****
پاس په هوا راشه جانانه
د گودر لاري راښيزو نيولی دينه
****
پټ د گودر په غاړه کينه
چې ياره پټ په پټ وکړو ديدنونه
****
پرگودر سپينه سينه اوړی
په لاره تير يدم ودی ويشتمه
****
پر گودر گڼي ونی کيږده
چې شا ليلا منگی په سوری ډکو ينه
****
پر گودر نښه راته کيږده
د ما زد يگر اوبو له ځمه وا به يې خلمه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر ګودر څه بلا لګیږی
چي کشر ورو يې بدرګه ورسره ځینه
****
په ګودر سور سالو ښکاره شو
چاوې سالو دی وچاوې اور ولګیده
****
په لوی ګودر دی څنې پری ولی
په نری بادی يې وچوی مین دی کړمه
****
پیغله ګودر ته روانیږی
زړه يې منجله کړو پری منګی راوړی مینه
****
تاسی دی بر ګودر ته ګوری
د بیغلو جنګدی منګو تې ګذاره وینه
****
ته د ګودر غاړې ته راشه
ما په منګی کې پراتې راوړی دینه
****
ته ماز دیګر ګودر ته راشه
په ګودر کیږی په اسانه دیدنونه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ماز دیگر گودر ته راشه
زه به منگی په لپو ورو ورو ډکو مه
****
جانانه ستا د زړه لپاره
زه په غرمه د گودر غاړی له درځمه
****
خاونده بیادی مازد یگر کړ
پهگودر جوړشو دمنگیو کتارونه
****
خلکه گودرگوري گډیږی
زه بې گودره گډیدمه لا هو شومه
****
داده گودر غاړه راواخله
لکه زخمی هیلۍ په ډبکې ناسته یمه
****
د اسرى منگولې نرى غاړه
گودر ته لاړه دچا ژوند خرابوینه
****
دا سرې منگولۍ نری غاړه
گودر ته لاړه برگ منگی ترخکې وړینه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسري منګولې نرۍ غاړه
لکه کو تره په مکيز ګودر ته ځينه

****

د جلا لا ګودره وران شې
په جنکودی سا لنډۍ ولګاو نه

****

ددی ګودر غاړی ته ګوره
نرۍ لګی دی پيغلی زړونه وديتوينه

****

دګودر خواکې ونې کيږده
چې شا ليلا منګی په سيوری ډکو ينه

****

دګودر زر اجازت راکړه
ما ته کو څه کې جنکی ولاړی دينه

****

دګودر غاړه به ښا يسته کړی
ورله روان شول د بلبلو کاروانونه

****

دګودر غاړه پری ښايسته ده
څا نګه دی خدای شامدام روغه لر ينه

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

دگودر غاړه ورته نیسه
دجنلۍ خوی دمر غاوی دی رابه شینه
****
دگودر غاړه ورته نیسه
لیلا دجنو میره ده مخکې دربه شینه
****
دگودر غاړه ورته نیسم
زما جانان پردی لار تللی رابه شینه
****
دگودر غاړهیې ناغه کړه
زلمو په غاړهکړه دصبر تاویزونه
****
دگودر غاړه دې اغزي کړه
په سترگو ړوند شی بخملی پښې لرمه
****
دگودر هر بو تې داروده
چې لگیدلی پری د پیغلو پلونه
****
دگودر هر بوټې دارودی
جونی پری هره ورځلاسونه لگو ینه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګودر هر بوټی تازه ړېي
هرمزد يګر پرې جو نې سترګي لګو ينه
****
دګودر هر مازد يګری ښه وې
چې جونې ټولی ماز د يګر سيل له راځينه
****
دمازد يګر اوبوله مه ځه
په ګودر زانګی دکوډګرو تاويزونه
****
د مازد يګر ګودر ته راشه
ما په منګی کې پراتې راوړی د ينه
****
د مازد يګر ګودر له مه ځه
پيغلی ابو پر ځای و ينې دکو ينه
****
د مازد يګر ګودر له راشه
زه به منګی په لپو ورو،ورو ډکومه
****
د ماز د يګر ګودره وران شی
په خندا درشم په ژړا درنه راځمه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يدن دی سين کړه را لا هو کړه
زه په غاړه دگودر ولاړه يمه
****
زلفی يې بيبا پر مخ خوری کړی
د ماز د يگر گودر له ځی ځان سنگارو ينه
****
سترگي دي ډکي تو مانچي دي
چې د گودره را ختم ودی ويشتمه
****
سترگی هوسی صراحی غاړه
بيا دگودر په لاره مسته ياره له ځمه
****
شاه دگودره روانيږه
زما نږ يږی د زړگی پا خه برجونه
****
شاه دگودره روانيږه
لکه د بڼ مر غی وړه شنه يې خالونه
****
شاه دگودر له لوری راغله
لکه پا چا ورته پيري ولاړی دينه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

شال يې په سر اوړی په غاړه
گودر ته لاړه عاشقان ر نځورو ينه

****

شو مازد يگر ځان يې سنبال کړو
خپلو همزلو سره کوز گودر له ځينه

****

شو ماز د يگر گودر له لاړه
لکه هو سۍ په لاره اخلی قد مو نه

****

شو ماز د يگر گودر له لاړه
په اردلۍ کې سيهلۍ ورسره ځينه

****

که ته ر يښتيا پر ما مين يې
د گودر غاړه اجاره واخله مينه

****

گودر ته ځم را پسی را شه
يوه شيبه به دی په شه زړه وو ينمه

****

گور له ځم را پسی راشه
منگي مې دوه دي نری ملا مې ما تو ينه

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګودر له څمه را پسی را شه
ما په منګې کې پراتې را وړی د ینه
****
ګودر ته دواړه خو یندې راغلی
یوه یې ویشتل کا بله یې غشې ټو لو ینه
****
ګودرته څم راپسی راشه
زه به منګی په لپو ورو،ورو ډکومه
****
ګودر ته څم راپسی راشه
وخت مازد یګردی چې پری وکړو د یدنونه
****
ګودر له غبرګې خو یندی راغلی
ګو له ماری د خمارو ستر ګو کو ینه
****
ګودر له څمه خو شحا لیږم
چې مې جانان کر لې لاره کې سره ګلونه
****
ګودر ته ځی په مخه راغلې
ګیبی ګیبی پرتو ګ دی لاره نه راکو ینه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګودر کې سری لمبی شوی پورته
د چا د زړه په دنیا اور ولګید نه

****

ګودر شو ګرم مازد یګر دی
لیلا همزولو سره قینج مکیز کو ینه

****

ګودر له ځم چې اوبه راوړم
په سرو منګلو به یې جانان له ورکومه

****

ګودر له ځم چې مانګی مات کړم
سپو ږمی زړه شوه اوس تیاره کې یاره ځمه

****

ګودرته څی ناوخته کیږی
د خیال کاته کوی په اور یې ستی کړ مه

****

ګودر له ځی او پښو ته ګوري
پاچاهی لارکې د خیال مه ږده قد مونه

****

ګودر په سر مې قبر جوړ کړی
چې مات منګی پیغلی زما په قبر وینه

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګودرکې هره ورځ اختر وي
منګي په سر ورله راځی جو نی سیلونه
****
ګودر د غدونو څه کم نه دی
پکې پښېړی شنی پاخی کټه بازونه
****
ګودر دی عمر له اباد وي
مازد یګري پکې وی اخترونه
****
ګودرباد شا منګی وزیر دی
وزیر همیشه د خپل یار سلام کو ینه
****
ګودره ټول درته لو ګی شم
په سور سالو کې لیلا ستا خواله را ځینه
****
ګودرکې هره ورځ اختر وي
رنګ رنګ پکې وی د خو بانو محلسونه
****
ګودرته راغلی برابره
یا خو لګی راکړه یا منګی در ماتو مه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګودر دی عمر له ودان وي
په دی بهانه د جانان وکړم د یدنونه
****
ګودره بخت دی غلبه دی
د پیغلو جنو سیل کوی حیران دی کړمه
****
ما په ګودر د جنو ښخ کړی
ګو ندې ملا له پر ما کیږدی قد مو نه
****
ما زد یګر تل لری خاونده
چې ماز د یګر په ګودر وشی د یدنونه
****
مازدیګر پیغلی ښی اغلی
منګي په ولو دګودر غاړی له ځینه
****
ما سره سم ګودر له لاړ شه
منګي مې دوه دی نری ملا مې ما تو ینه
****
منګی به تخرګ ګودر له ځمه
دغه یو ځای دی چې بری کیږی د یدنونه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

منګي کې موری اوبه نه شتهخ
زه د اوبو لپاره کوز ګودر له ځمه
****
ولی به زه ور پسی نه مر م
اوړی په غاړه ما زد یګر ګودر له ځینه
****
وخت د ځوانۍ مې نیمه خوا شو
یار بې وفا شو ارمانې به ګودر له ځمه
****
هغه ساعت به کله راشی
چې د اشنا سره به بر ګودر له ځمه
****
هر مازد یګردی لوی اختر دی
ګودره ! ځکه دی صفت هر ځای کو مه
****
جنی د پلاره دی ویر یږم
ګودر ته راشه کور ته نه درسره ځمه
****
چې ماز د یګر شی زړه مې ښه شی
په ګودر حوړ شی د منګیو کتارونه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مازد يګر شي عاشقان ژاړي
چته له خياله منګې وړي په ګودرونه

****

چې يوړم يوړم اوبو يوړم
چې بې ګودره ګډ يدم اوبو به وړمه

د لنډيو په هکله د ليکوالو نظرونه

په پښتو کې لنډۍ څه ته وايي

استاد حبيب الله رفيع

د پښتو لنډيو ژوند څلورنيمو زرو کلونو ته رسيږي

هارون حکيمي

لنډۍ، مصرۍ ، ټپې

په لنډيو کې خندونکې ټوکې

محمود نظري

لنډۍ د ګلونو په سمندر کې

محمد حامد حليمي

د پښتو لنډيو په اړه يو څو خبرې

ولايت خان ځدران

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو کې لنډۍ څه ته وايي؟

د آلمان ږغ راډيو سره د استاد حبيب الله رفيع دمرکې متن

د لنډيې چيني د پښتو په غرونو او رغونو، کليو او بانډو، باغونو او بڼونو ټولو کې راوخوټکېدې او د دوی د ژوند ټول اړخونه يې په خپلو خوږو لفظونو کې انځور کړل.

په لويو غرو د خدای نظر وي
په سر يې واورې په لمن يې زېړ ګلونه

سندرو او افسانو زموږ د لرغوني هيواد د ادبي او کلتوري ژوند خښته کېښوده او د ليك تر پيدايښت وړاندې يې زموږ د فکري يون کرښې وټاکلې او پښتو اولسي سندرو هم د همدې ويدي او اوستايي سندرو تر څنګ سترګې پرانيستې.

د پښتو اولسي ادب په ښيرازه ګلبڼ کې د لنډۍ په نامه يو داسې ګلبوټی هم رازرغون شو چې هره پاڼه يې بېل رنګ او د هرې څانګې خوځښت يې بېل آهنګ درلود.

لنډۍ په ټوله پښتونخوا کې خورې او هرې پښتنې او پښتون ته ورسېدې، هر چا چې وويلې د ټولو مال شوې او د ټولو د حال او چاپېريال څرګندويې او ښکارندويې يې وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډۍ د پښتني ټولنې ټول رازونه په خپله غېږه کې خوندي کړل او د پښتو د ژوند ښې او بدې، خوږې او ترخې ټولې پېښې او خاطرې يې په خپله لمن کې راونغښتلې، لنډيو هم د پښتنو د ودونو او ښاديو دوراګانو ملتيا وکړه او هم يې د دوی د جنازو او تابوتونو ويرونه وکړل.

د لنډيې چينې د پښتو په غرونو او رغونو، کليو او باندو، باغونو او بڼونو ټولو کې راوخوټکېدې او د دوی د ژوند ټول اړخونه يې په خپلو خوږو لفظونو کې انځور کړل.

لنډۍ سيلابې او څپه ييز جوړښت لري او لکه له نامه څخه يې چې ښکاري يو لنډ بيت دی چې دوه مسرۍ په کې دي، يوه لنډه)۹(سېلابې او بله اوږده ديارلس سيلابې، ددې ۲۲ سېلابونو په غېږه کې لوی نه لوی مطلب په ډېر اعجاز او ايجاز خوندي کېږي او ادبي کېږي.

د ژوند هره موضوع د لنډۍ موضوع ده او د پښتني ژوند هره برخه د لنډۍ دګلونو خوشبويه عطر جوړولای شي. د مينې نغمې او د حالاتو تغمې دواړه د لنډۍ په پستو اننګو کې ښکاري او دا کمال په کې شته چې په بشپړفصاحت او بلاغت يې ادا کړي.

د نمونې په توګه پښتونولۍ يو قانون دی، په دې قانون کې که دښمن هم د چا په کور کې پناه واخلي، مضمون دی، د همدې اصل له مخې مين بېلتون ته هرکلی کوي او ډاډ ورکوي:

بېلتونه راشه سترې مه شې
زړه مې پښتون دی مېلمه نه خپه کوينه

ګودر د پښتني ټولنې يوه ټولنيزه مؤسسه ده، په هرکلي او ټپه کې يو ګودر موجود وي، د کلي پېغلې نجونې ګودر ته راځي، اوبه هم ځنې وړي، مرکې او مجلسونه هم سره کوي او کله ، کله د دوو مينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیدن هم په ګودر یا د ګودر په لاره کې کېږي، نجونې ګودر ته په ښو او نظرراښکونکو جامو کې ځي او د سرو سالوګانو سیالی کېږي، یوه لنډۍ دا منظر داسې انځوروي:

په ګودر سور سالو ښکاره شو
ماوېل په تورو اوبو اور ولګېدنه

مینه او وفا د پښتني دنیا یو زرین او متین اصل دی چې ژمنه یې وکړه بیا ماتېدی نه شي او چې قول یې وکړ بیا بدلېدی نه شي، د همدې اصل له مخې مین مینې ته د مینې په دنیا کې د وفا ډاډ په دې الفاظو ورکوي:

د زلفو تار نښاني راکړه
که په قیامت یې رانه غواړې دربې کړمه

غربت او بېوزلي د پښتني ټولنې یوه سپوره برخه ده خو د کورنۍ مینه او صمیمیت، لورینه او یو پر بل پېرزوینه هم یو زرین اصل دی، یوه پښتنه مېرمن له خپل مېړه سره د مینې او لورینې ژوند لري یوه ورځ داسې راځي چې په کور کې د خوړو څه نشته، ښښتن مجبورېږي وړی له کوره راځي چې په کور کې د خوړو څه نشته، ښښتن مجبورېږي وړی له کوره وزي او په خوارۍ مزدوری پسې ځي، کله چې مېرمن د خوړلو څه مومي او د سترخوان ته کښېني نو وږی تللی ښښتن یې وریادېږي، مړۍ یې په ستوني کې نښلي او د صمیمیت او لورینې داسې ازموینه ترسره کوي:

اشنا مې وږی رانه تللی
چې دسترخوان لره ورځم ژړا راځینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتني ټولنه کې د مينې کولو لارې ډېرې اغزنې دي او ډېرې له ستونزو ډکې، که د غلا مينه رسوا شي نو بيا د مرګ استازی رارسېږي او د مينې انتقام اخلي، مين په همداسې اغزنو حالاتو کې مينې ته زړه ښه کوي او له مړينې وېره نه کوي خو له مينې نه هم د ثبات او وفا دارۍ غوښتنه کوي:

سبا مې ستا په تومت وژني
ځای د راستۍ دی چې منکر نه شې مينه

يا هم

سبا مې ستا په تومت وژني
غولی جارو کړه چې په شرق مې وينې ځينه

پښتنې دنيا د ښو او غوره اصولو ترڅنګ ځينې ناوړې او ناروا وې هم لري له دې څخه يو هم د مېړونو له خوا د مېرمنو وهل هم دي، مېرمن مقابله نه شي کولی، خو لنډۍ نه ديوه مليح او مظلومانه احتجاج په توګه کار اخلي او خپل ښتن د لنډۍ په خوږه ژبه خپلې ناروا ته داسې متوجه کوي:

برخان د ګلو لښته ناخلې
پر ما دې تېر کړل د کوټکو ګوزارونه

په پښتني ټولنه کې ودونه د اولادونو د پيدا کېدلو او د وګړو د ډېرېدلو لپاره کېږي او هره مېرمن له ودوزن سره سم هيله لري چې ماشوم ولري او په کور کې يې زانګو وزنګوي، يوه مېرمن چې ډېر وخت د اولاد په انتظار ده خو په کور کې يې د ماشوم د ژړاغږ نه راپورته کېږي نو خپل خاوند ته د لنډۍ په خوږه او پسته ژبه په طنزيه لهجه داسې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

جانانه ستا مزګې نشته
زما همځولي زانګو ګاني زنګوینه

لنډۍ یو سرتړلی زنځیر دی او یوه موضوع په کې بشپړېږي خو کله کله د سوال او ځواب په بڼه یوه لنډۍ له بلې سره نښلي او د یوه خواره ډیالوګ په توګه دوام کوي:

ننۍ ناسته په همداسې یوه خواږه سوال او ځواب سرته رسوو چې د مینې رازونیاز په کې شوی او د ټولنې بندیزونو ته په کې ټکان ورکړل شوی دی:

په سپینه خوله مې دې پرار وکړ
زه به بخیلې مور ته څه ځواب کوومه
مور ته دې داسې ځواب وایه
زه له منګي سره ګودر ته ولویدمه

مینه ځواب منطقي نه ګڼي :

مور به مې داسې راته وایي
منګی دې روغ په خوله دې راوړل پرهارونه

مین منطقي ځواب جوړوي او وایي :

بیا د مورکی ځواب دې دا دی
منګی په ختہ زه په ګټه ولویدمه

ځواب چې منطقي کېږي دا ورته وایي:

چې د مورکی ځواب دې جوړ کړ
پر دې ملاله خوله مې کښېکاږه غاښونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتو لنډيو ژوند ځلورنيمو زرو کلونو ته رسيږي

هارون حکيمي

پښتو هغه منظوم شعر دی چې تر اوسه يې په بله ژبه کې ساری نه دی ليدل شوی، پښتو لنډۍ يو ځانګړی جوړښت لري، چې لومړی بيت يې ۹ سپلابه او دويم ۱۳يې سپلابه دی، چې په ټوليز ډول ۲۲ سپلابه کېږي. د دې لپاره چې د پښتو لنډيو په اړه مو د مالوماتو کچه لوړه شي، نو په دې اړه مو له ښاغلي استاد حبيب الله رفيع سره مرکه کړې چې تاسې درنو لوستونکو ته يې د لوستلو لپاره وړاندې کوو.

حکيمي: که لومړی د لنډيو د نامه په اړه راته ووايې، په ځينو سيمو کې ورته لنډۍ وايي په ځينو کې مصرۍ او په ځينو سيمو کې ټپې وايي.

استاد: دا چې لنډۍ د يو لوی ملت، ګډه پانګه ده او دا ډېره ستره، قيمتي او ارزښتناکه پانګه ده، ما چې تر اوسه مطالعه کړې د نړۍ په ولسي ادب کې مې د لنډۍ جوړه نه ده پيداکړې. له همدې امله پښتنو ته ګرانې دي او داسې پښتانه به ډېر لږ پيداشي چې يا يې نه وي زده او يايې جوړې نه کړې، له همدې امله په هر ځای کې پرې له شرايطو سره سم نومونه ايښودل شوي دي، البته دا د ولس نومونه دي، ځينو خلکو تعبيرونه ترې کړې لکه يو تعبير يې دا دی چې لنډۍ يو لنډ شعري ټولګی دی، يعنې نهه سپلابه يې لومړۍ مصرۍ ده او ديارلس سپلابه يې دويمه مصرۍ ده او دا ټول دوه ويشت سپلابه کېږي، له همدې امله ورته لنډۍ وايي. بل تعبير يې دا کړی چې لنډۍ د مار يو ډول دی او هغه ډېر زهرجن مار دی يعنې ډېر اغېزمن دی او د چيچ زهر يې ډېر زر اغېز کوي. دوی د لنډۍ دا مطلب او هغه ښکلي الفاظ دوی ډېر اغېزمن بولي دومره موثر او اغېزمن يې بولي لکه لنډۍ چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

وجود ژر اغېز کوي، دا هم په احساساتو داسې اثر کوي او احساسات راپاروي، ويښوي او څپاند کوي يې، له همدې امله ورته لنډۍ وايي. او بل په لره پښتونخوا کې ورته ټپه وايي، د ټپې هم ډېر تعبيرونه شوي، دا چې له ټپ سره تړاو لري يعنې داسې اغېز لري چې په سړي کې ټپ جوړوي، زخم جوړوي دا معنا هم لري. مصرۍ هم ورته وايي څکه دا دوه مصرۍ دي او سره راټولې شوې دا يې يوه معنا ده او بل مصرۍ يوه توره ده چې هغه په مصر کې جوړېده او په پښتنو کې ډېره مشهوره ده، ... په ما دې کړي د مصرۍ تورې واورونه... دا هم د اغېز له امله ورته د مصرۍ نوم اخيستل کېږي چې دا هم ډېر اغېز لري. په دې سربېره څينې نور ولسي نومونه هم لري د بېلګې په توګه، غريبۍ، غريبۍ په هغه وخت کې چې يو څوک مسافر شي، يا کوم غم پرې راشي، له څانه سره ناست وي او غمجن او لنډۍ وايي، دې ته غريبۍ وايي، غړنګې هم ورته وايي، ډېر نومونه يې نور هم شته چې ما اورېدلي دي. په هر حال دا ټول نومونه د لنډۍ له اغېز او تاثير څخه اخيستل شوي. په ټولو کې دا نغښتې چې لنډۍ يو ډېر اغېزمن شعر دی او په احساساتو او عواطفو ډېر ژور اغېز لري. د شکل له نظره هم په ډېرو ښکلو الفاظو جوړ شوی، او د موضوع له نظره يوه ژوندۍ موضوع په دې دوه مصرو کې څای کېږي او لکه يو سر تړلی څنځير دی چې موضوع بل څای ته نه ترې څي، په دوه مصروکې يو ښکلی مضمون څايېږي او انسان ته يو ښکلی مفهوم لېږدوي. له همدې امله د لنډۍ اغېز هم د شکل او الفاظو له نظره او هم د معنا له نظره ډېر زيات دی ډېر اغېزمن دی، له همدې امله لنډۍ ته دوی زيات ارزښت ورکوي.

حکيمي: استاده! سړی دعوه کولای شي چې د تراژيدۍ ډک يو ډول ژانر دی، څکه چې له دريو نومونو څخه مصرۍ، چې له مصرۍ تورې اخيستل شوې، تاته به خاورې خولګۍ درکم، پر ډال دې نشته د مصرۍ تورې واورونه، يا لنډۍ چې له ماره اخيستل شوې يا هم ټپه چې دا هم له ټپ څخه اخيستل شوی دی، سړی دعوه کولای شي چې لنډۍ يوازې يو تراژيدي ډول شعر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد: تاسې پوهېږۍ چې تراژيدي يوازې دغه حالت ته نه وايي، کله کله سړی ډېر خوشاله شي وژاړي، يعني له دې څخه د لنډۍ اغېزمنتوب مطرح دی، ډېرې لنډۍ دي چې هغه تراژيدي نه دي خو ډېر اغېزمن او ښکلی تصوير لري:

په گودر سور سالو ښکاره شو

ماوېل په تورو اوبو اور ولگېدنه

څومره لوی اغېزم پکې پروت دی.

بېلتونه راشه سترې مشې

زړه مې پښتون دی مېلمه نه خپه کوينه

د پښتونولۍ تېوله فلسفه په دې يوه لنډۍ کې راځای شوې ده.

ځان يې زړو جامو کې جوړ کړ

لکه په وران کلي کې باغ د گلو وينه

دا د غربت يو لوی تصوير دی، د پښتنو د غربت خو په عين حال کې د ښکلي ذوق ښې ثليقې، يعني غريب هم کولای شي چې د ژوند په مسايلو کې هم له ذوقه کار واخلي، نو په دې اساس لنډۍ يوازې تراژيدي نه دي، بلکې زما نظر دا دی چې په لنډۍ کې د پښتني تولني هر هغه څه چې دوی ورسره سروکار لري شته او پکې نغښتل شوي دي، يعني دوی د پښتنو ټولو پوښتنو ته ځواب وايي، لنډۍ د پښتنو ټولې غوښتنې منعکسوي، او په لنډيو کې د ژوند ټول حالات را نغښتل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکيمي: تاسې يو وخت ويل چې په لنډيو کې ډراماټيکې لنډۍ هم شته، چې په لنډيو کې خبرې اترې شوې، د يوې ډرامې بېلګه مو ورکوله، اوس مو په ذهن کې داسې کوم څه شته؟

استاد: هو بالکل ولې نه، ډېرې دي.

په سپينه خوله مې د پرار وکړه

زه به بخيلې مور ته څه ځواب کومه

مور ته دې داسې ځواب ووايه

زه له منګي سره ګودر ته ولوېدمه

که مور دا وايي چې دا بې منطقه خبره ده، نو:

مور به مې داسې راته وايي

منګی دې روغ، په خوله دې راوړل پرهارونه

دی بيا وايي

د مورکۍ ځواب دې ده داسې

منګی په ختـه زه په زغه ولګېدمه

او بيا چې ځواب منطقي هم وي ورته وايي چې،

د مورکۍ ځواب خودې اوس جوړ کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دي ملاله خوله مې کېکاږه غاښونه

دا ډول دي لکه:

زړه مي له سترګو ګیله من شو

چي دیدن ته کړې، عبث غم زه تېرومه

سترګو له واره ځواب ورکړ

چي مین ته يې اوښکي بیا زه تویومه

دا ډول ډراماټیکي لنډۍ ډېري زیاتي دي، د ژوند ښکلي ښکلي صحني چي په ژوند کي پېښېږي، هغه په هر ډول په لنډیو کي ځای شوي دي، د بېلګې په توګه ما مخکي وویل چي لنډۍ سرتړلی ځنځیر دی، لیکن په پوښتنه او ځواب کي بیا سوال په یوه لنډۍ کي او ځواب په بله لنډۍ کي، بیرته يې هره یوه ځانګړی سرتړلی ځنځیر دی.

حکیمي: د کاکړیو غاړو سره که چېري سرې لنډۍ پرتله کړي، کوم ډول به يې لوستونکي ته آسانه وي، کاکړۍ غاړې او که لنډۍ؟ د تصویر او موضوع له پلوه کوم ژانر پکي ځواکمن ښکاري؟

استاد: لنډۍ د ټولو پښتنو په ټوله پښتونخوا کي خپور ادبي ټولګی دی، نو داسي پښتون او پښتنه به پیدا نکړې چي یا يې لنډۍ ویلي نه وي او یا يې لنډۍ زده نه وي، نو په همدي اساس د کاکړیو یا د غاړو ساحه وړه ده، هغه په ټوله پښتونخوا کي خپرې نه دي، بل د کاکړۍ جوړښت ځانګړی دی، دا چي ته وایې چي لنډۍ دوه ویشت سپلابه ده او هغه یا څوارلس سپلابه دي یا شپاړس سپلابه دي هغه معمولا څوارلس او شپاړس سپلابه دي، مصرې يې یا اوه سپلابه دي یا اته اته، هغه بیله موضوع ده په آسانۍ کي رول نلري، هغه خپله هماغه یو ټولګی دی، خپل مطالب او خپلي غوښتني

(c) ketabton.com: The Digital Library

لري، هغه هم تقريبا د لنډيو په لار روان يو ټولګی دی، د ژوند ټول مسايل پکې رانغښتل شوي، حماسي لنډۍ پکې شته، ټولنيزې لنډۍ پکې شته، حتی تر کومه چې مامطالعه پکې کړې، په ځينو ځايونو کې له لنډۍ نه هم حساسې دي، په هغو کې د ژوند مسايل ډېر ژر منعکس کېږي، په لنډۍ کې مسايل ډېر ورو ورو منعکس کېږي لکه:

د ښو ټوپکو استاکاره

د ښو ځوانانو مرګ به ستا له لاسه وينه

دا د ټوپک د وخت لنډۍ ده لېکن اوس د توپ او مزايل لنډۍ ډېرې کمې پيدا کېږي، خو غاړې چې دي هغه بيا رواني دي د ژوند نوې پېښې ټولې پکې نغاړل کېږي لکه:

راځه چې دواړه توکل کړو، زما چارګل په سګرېټ ورکړو

دی وايي:

زما دې خاورې شي ځواني، چې ستا چارګل په سګرېټ ځي.

نو په دې کې د سګرېټ، اورګاډي او نوي مسايل هم رانغاړل شوي دي، نوي مسايل چې راځي ډېر ژر په غاړو کې ځای شوي دي، په لنډيو کې لږ په ځنډ هغه راځي تر کومه چې ما مطالعه کړې، ليکن په هر صورت، د لنډيو کړی لويه ده، او د کاکړيو وړه ده، نو په همدې اساس يې هېڅکله له لنډيو سره په پرتله کې نشو ايښودلی.

حکيمي: تاسې د نوو خبرو يادونه وکړه چې په کاکړيو کې ځای شوې او په لنډيو کې تر اوسه نه دي ځای شوې، په لنډيو کې هم داسې بيلګې اوس شته، لکه يوه طنزيه لنډۍ وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبر مې سورى کړه حال مې ګوره

چې مبايل مې اوس آنتن نه ورکوينه

يا بله يوه وايي:

چې دې ياري په مسېجو شوه

له داسې مينې دې خپل ځان ډيليټومه

د دغه ډول کلمو يا هم د نورو کلمو راوړل په لنډيو کې څرنګه کار دى؟

استاد: لنډۍ د ولس مال دى، دا چې ځينې کسان لنډۍ جوړوي، هغه بېله خبر ده، ډېر کسان په دې کلونو کې د لنډيو په ځنګ کې يې خپله لنډۍ جوړې کړې او مجموعې يې جوړې کړې. ليکن هغه لنډۍ شوې نه دي، هغه وخت لنډۍ کېږي چې د ولس سايکل يا دوره ووهي له هغې وروسته ولسي ادب کېږي او ولسي لنډۍ ترې جوړېږي، لکه په لنډيو کې زياتې لنډۍ شته چې د طالبانو، يا د عالمانو لنډۍ دي:

کتاب تمام طالب روان شو

تر حجره ګرده تاوېدم په لمبو سومه

يا نور ژور ژور منطقي مسايل دي چې په لنډيو کې رانغښتل شوي دي، ليکن هغه عامې شوې نه دي، لا د ولس نه دي شوې او د ولس ادب ته نه دي ننوتې. ولسي لنډۍ هغه لنډۍ دي چې شاعر يې په ولس کې ووايي او شاعر يې په ولس کې ورک شي، لنډۍ په ولس کې خوره شي او بېرته يې مورډ د ولس له خولې راواخلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله داسې کېږي چې يوه لنډۍ يو ځاي يو ډول ويل کېږي خو بل ځای په بل ډول، لکه:

يار مې د خوست زه د تيرا يم

خدايه خوست وران کړې چې جوړه تيرا ته ځونه

خو دا لنډۍ بل ځای داسې ويل کېږي چې:

يار مې د کوټ زه د تيرا يم

خدايه کوټ وران کړې چې جوړه تيرا ته ځونه

د دې بدلون لامل ستاسې په نظر په څه کې دی؟

استاد: دا د ژوند د کولو لپاره، هر شی هڅه کوي ژوند وکړي، د هر څه مبارزه روانه ده، لنډۍ شفاهي شی دی، له يوې خولې بلې خولې ته ځي، له يوې سيمې بلې سيمې ته ځي، په دې لېږد کې داسې بدلونونه پيدا کوي چې غواړي پکې د خپل پايښت لپاره له هغو څخه کار واخلي لکه دا لنډۍ چې يار مې د کوټ زه د تيرا يم دا لنډۍ که خوست ته ځي، دا لنډۍ که د کوټ او د تيرا وي پنځه ورځې وروسته يادېږي ځکه که له خپلې سيمې سره مينه لري، نو په همدې اساس دا منطقوي نومونه بدلېږي، سيمه ييز اتلان پکې بدلېږي، په يوه لنډۍ کې په يو ځای کې يو کس اتل وي خو هغه لنډۍ چې بل ځای ته ځي بل اتل مومي، د هغه ځای مشهور اتل ورسره اچول کېږي چې دا لنډۍ ژوند ورسره وکړي. حتی لنډۍ يو بل کمال هم لري، لغتونه بدلوي، د لغتونو په بدلېدلو سره ژوند کوي اوس دا لنډۍ د زرګونو کلونو لنډۍ ده:

سپوږمیه سر وهه راخيژه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یار مې د ګلو لو کوي ګوتې ريبينه

دا (جون زانولسونيو) يو پښتو پوه څېړونکی دی هغه وايي چې دا د هغه وخت لنډۍ ده چې آريايان به د شپې لخوا د سوما د بوټي د لو کولو لپاره غره ته تلل او بيا به انتظار وو ترڅو د ځوارلسمي سپوږمۍ راوخېژي او دوی د سوما بوټي لو کړي، ځکه که دا په لمر کې لو شوي وای شيره يې خرابېدله، نو دوی به د سپوږمۍ د شپې انتظار ويست او ټول به راټول وو بيا به يې د دې بوټي لو کاوه او له هغه به يې شيره ايستله او له هغه به يې مشروب جوړول چې دوی ته ډېر مقدس وو او له هغه به يې استفاده کوله. دا لنډۍ يا له ځوارلسم وړاندې ويل شوې، يا په داسې ځای کې ويل شوې چې غرونه لوړ دي او سپوږمۍ ژر نه راخېژي يا هر څه چې دي د مينې لخوا دا لنډۍ ورته ويل شوې ده چې

سپوږميه سر وهه راخېژه

یار مې د ګلو لو کوي ګوتې ريبينه

نو په دې لنډۍ کې چې کوم لغتونه دي دا په ژبه کې عادي دي، فکر کېږي چې دا لغتونه يې هم د وخت په تېرېدو بدل شوي ځکه که هغه زاړه لغتونه وای نو په هغه ځوک نه پوهېدل نو هغه يې همداسې پرې ايښې دي.

يادا چې:

مازديګرۍ دی ښېرې مه کړه

ته به د ناز ښېرې کوي رينښتيا به شينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د لمر پالنې د وخت لنډۍ ده، کله به چې لمر لوېده نو په دې وخت کې به لمر پالونکو عبادت کاوه دوی باور درلود چې په دې وخت کې هره دعا قبلېږي، نو په همدې اساس ګورې چې مینه)معشوقه(ښېرې کوې او هلته مازيګر دی نو وايي چې:

مازديګری دې ښېرې مه کړه

ته به د ناز ښېرې کوې رېبنتيا به شینه

دا د هغه وختونو لنډۍ دی خو کليمې يې نوې دي او ټولې بدلې شوې يوازې فکر يې را لېږدولی دی، ما وويل، چې هغه يو کس جوړوي، ليکن د کس په نامه ځکه نه وي چې هغه ټولنې ته ځي، ټولنه يې لکه شعر هسې نقد کوي، ټولنه پرې نقد کوي، ډېر شيان ترې توږي، او خلک پکې ښکلي ښکلي لغتونه اچوي او خراب ترې باسي، نومونه پکې بدلېږي، ځايونه پکې بدلېږي په ټوله پښتونخوا ګرځي او ژوند کوي او ټول پښتانه ورسره بلدېږي.

حکيمي: تاسې د څو لرغونو لنډيو يادونه وکړه د تاريخ له نظره څېړونکو دا خبره تر کومه ځايه رسولې چې لنډۍ له کوم مهال راهيسې ويل کېږي.

استاد: د لنډيو لرغونتوب د آريايي سندرو له لرغونتوب سره سم دی، علامه کهزاد دې خدای وبښي هغو د افغانستان په تاريخ کې يو عجيب ابتکاري کار کړی هغه وايي چې په نړۍ کې د هېوادونو ژوند دوه برخې لري، يوه تر تاريخ وړاندې دوره ده او يوه هم تاريخي دوره ده، ليکن د افغانستان ژوند درې دورې لري، يوه تر تاريخ وړاندې دوره ده، يوه د سرودونو او داستانونو دوره ده او يوه هم تاريخي دوره ده، د سرودونو او سندرو دوره داسې مهال ده چې خط لا ندې رامنځته شوی، لېکن د ولس شعور د شعر په ژبه رامنځته شوې چې هغه لومړی ويدي سندرې دي، ويدي ورکې سندرې دي د آريانا ويجه په خاوره کې کابو څلورنيم پنځه زره کاله پخوا ويل شوې دي، بل د ريګويدا ده چې دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مهال دی، چې کله له بلخ څخه لېږدېدنې پيل شوې او آريايان له هندوکش څخه را واوښتل او پښتانه په موجوده پښتونخوا کې مېشت شول، يوه برخه آريايان پاس ته ولاړل يوه بله برخه هند ته لاړل په دې وخت کې د ريګويدا سرودونه ويل شوي چې پکې د پښتني سيمو د قبيلو، سيمو، سيندونو او ځايونو نومونه راغلي، په همدې دوره کې د پښتو ژبې کليمې هم ليدل کېږي او دا هغه وخت دی چې پښتو ژبې هم تشکل کړی، او دغه ادبيات پښتو ژبې ته له آريايي ژبو څخه له ويدا او اوستا څخه رالېږدېدلي دي، په دې اساس د پښتو لومړنۍ سندرې د ماشومانو او ميندو سندرې ورپسې لنډۍ دي، دا له همغو آريايي سندرو څخه ډايرکټ يا نېغ په نېغه رالېږدېدلي دي، ځکه موږ د ماشومانو او ميندو په سندرو کې داسې مصرې لرو چې هغه سګنالونه دي او معنا نلري، چې دا ترې ښکاري دا د هغه وخت د ژبې لغتونه دي چې مستقيما راغلي او په پښتو کې پاتې دي:

اکو بکو سرسيندکو... هيڅ معنا نلري، يا هم اللؤ لؤ...

بل د ويدي سرودونو يوه برخه داسې هم شته چې هغه دوه ويشت سيلابه دي، شمېر يې نه او ديارلس نه دی خو ټولګه يې دوه ويشت سيلابه ده، بل غاړې دي چې د هغو زيات وزنونه په اوستا کې شته، اوستايي سندرې دي چې د هغو زياتره په اوو او اتو سيلابو کې ويل شوې دي، د ماشومانو او نورې ورته سندرې شته چې وروستني وزنونه يې په هغو ژبو کې هم ليدل کېږي. نو په همدې اساس د پښتو د ولسي ادب ژوند د پښتو له پيدايښت سره سم دی کله چې پښتو د آريايي ژبو په کورنۍ کې سترګې غړولي ورسره سم پښتو ولسي ادب هم سترګې غړولي او ځيني شيان يې تيار له هغه ځايه را اخيستي او په خپله ژبه کې يې حل کړي دي، او ساتلي يې دي چې تر ننه پورې رارسېدلي دي، نو د لنډيو ژوند ډېرو لومړيو کلونو يعنې څلورو څلورنيمو زرو کلونو ته رسولای شو.

حکيمي: کله مو د لنډيو په تاثر کې کوم شعر ليکلی دی او يا له لنډيو سره کومه خاطره لرئ لکه الفت صاحب چې په خپلو خاطرو کې يوه خاطره ليکلې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چې پرمخ خپیرۍ راکړه

د اوښکو ډکې سترګې چا ته واړومه

استاد: زه د ولسي سندرو او لنډیو په غیږ کې لوی شوی یم زه تر لس کلنۍ او دولس کلنۍ پورې په کلي کې وم زه بالکل د فلکوري او ولسي ادب په غیږ کې را لوی شوی یم ما په هغو محفلونو کې چې ښځو به پکې راز راز سندرې ویلې یا به اتڼونه وو، زموږ کلی درې برخې دی، په منځ کې یو ځای شګه ده، په دې شګه کې به د شپې اتڼ وو دلته به یې په منځ کې اور بل شوی وو او شاوخوا به یې اتڼونه کول، ډولونه به وهل کېدل، د دغو خلکو خبرې به د لورو لورو کلاګانو باندې لویې لویې ښکارېدې زه به هم ورته په بام ناست وم او د دې خلکو هغه لویې لویې خبرې به مې لیدلې چې تر اوسه یې زما هغه تصویر په ذهن کې پاتې دی، نو ما په کلي کې ژوند کړی، له لنډیو سره مې ژوند کړی او د لومړي ځل لپاره چې ما د شعر په نامه کاغذونه تورول، ما لنډۍ، غاړې او نورې ولسي سندرې هم لیکلې، یوه لنډۍ چې هغه وخت ما لیکلې وه او بیا یې د ځینو خلکو له خولې اورم.

بېلتون ټوپک شو را ته ډک شو

ناځاپه ټک شو په زړګي یې وویشتمه

دا لنډۍ کابو پنځوس کاله وړاندې ما لیکلې وه او اوس یې د ځینو ځینو له خولو اورم، نو زه ویلې شم چې زه د لنډیو په غېږه کې رالوی شوی یم او له لنډیو څخه ډېر خوند اخلم زه فکر کوم چې لنډۍ ډېر موجز او موجز ادبي ټولګی دی، زه یې هېڅ ټولګی ساری نه وینم، زه یې د نړۍ په پرمختللي ادب کې هم ساری نه وینم، نه دا چې زه پښتون یم او پښتو لنډۍ مې اورېدلې، دا خبره د پښتو لنډیو د هغو اعجاز له امله کوم چې په درویشتو سیلابونو کې یې سمندر را نغاړلی دی هغه په کوزه کې سمندر کیسه ده، ځوانانو ته زما توصیه داده چې د لنډیو په ټولولو کې په ډېره امانتدارۍ هڅه وکړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

راټولې يې کړي او وېې ليکي څکه يو شمېر د لنډيو ټولګې چې خپرې شوې دي يو څه مصنوعي لنډۍ پکې ټولې شوې، خو بيا هم د اصلي او مصنوعي لنډيو تر منځ توپير شته، داد ځوانو فولکلوريستانو دنده ده چې دې ته پوره پام وکړي په لنډۍ هر اړخيزې څېړنې وکړي، لنډۍ د هره اړخه، د جوړښت، موضوع او صراحت له اړخه ورته کار وکړي، پښتو ټولنه دوديزه ده خو لنډۍ هغه هرڅه په ډېر صراحت بيانولای شي:

سبامې ستا په تومت وژني

ځای دې راستی دی چې منکر نشې مينه

سبا مې ستا په تومت وژني

غولی جارو کړه چې په شرک مې وينې ځينه

ډېر داسې مسايل دي چې ډېر په جرئت سره هر څوک، معشوقه او هر څوک خپلې خبرې بيانولای شي، دغه راز نور مسايل هم بې له وېرې او محدوديت پرته مطرح کېدلای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لنډيو کې طنزي او خندونکي توکي

محمود نظري

لنډۍ هغه ولسي شعرونه دي چې شاعر يې مالوم نه دی او د پښتني ژوند ډيري خواوي په کې په واقعي او طبيعي بڼه انځور شوي دي

لنډه د مفرد مؤنث کلمه ده ، لنډۍ د لنډه بڼه ده ، د لنډۍ لومړنۍ برخه لنډه او دويمه برخه يې اوږده ده ، له دې کبله ورته لنډۍ وايي.

ته د ګودر غاړې ته راشه
ما په منګې کې پراټې راوړې دينه

لنډۍ هغه موزون ، غير متعارف ، مستزاد ، حکمي مقفی ، غير مصرع بيت دی چې لومړۍ برخه يې نهه (۹)څپې او دويمه برخه يې ديارلس ((۱۳)) څپې وي

په ګودر څه ټکه لوېدلې
چې کشره خور يې بدرګه ورسره ځينه

پښتنو په غرو او رغو کې ، په کليو او ښارو کې ، په شنو درو او لويو دښتو کې ، د ابشار خنګ او د کږدۍ اړخ ته د چوپان په شپېلۍ او د بنوال په درو کې په يو شان خوند اخيستل کيږي . زاړه يې د ځوانۍ د خاطراتو په ياد وايي ، زلميان او پېغلې يې د خپل زلميتوب شور او مستي پکښې لټوی ، مينانو ته د راز او نياز رويباری کوی ، توريالی ورسره د تورو په ميدان کې ګډيږي او مسافر يې په مسافري

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د خپل وطن تنده پرې ماتوي . د اشعرو نه چې خومره ساده، سليس او روان دى هغومره د پرديو ژبو له اغيزې څخه پاک او سپيڅلې دى.

گودرته راغلى برابره
يا خو لگى راکړه يا منگى در ماتو مه

لنډۍ ځانگړې ښکلا لري او د هر پښتون تنده پرې ماتېږي او په ژوند کې مينه ، ښکلا ، مېړانه، ننگ په ښکاره توگه بيانوي.

چم ته انگرېز راغى عالمه
دپښتنوپه ملک جال وغوړاونه

د لنډيو يوه ځانگړتيا دا ده چې زياتره يې د ښځو او پيغلو له خوا چې د ټولنې محرومه برخه ده ويل شوى دى نو يوه لويه برخه يې د ټولنې کرغيړنو دودونو ته گوته نيول شوى او هغه يې په طنزي توگه ويلي او غندلي دي.

د شين کيدو اميد مې نشته
اشنا په دښته د ملتان کرلې يمه

پټې دې گرو کړه ما واده کړه
که مې تر کاله زوى رانه ووړ گرمه يمه

اود لنډيو يوه بله برخه چې د ځوانانو لخوا ويل شوى ډير يې د ناوړه دودونو لکه د لوړ ولور د انجلى خوا راضى کول او د ژوند نورو ناخوالو نه گيله ده

که مور او پلار دى خداې رضا کړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ماما گانو به دي زنې ونيسمه

ځان خوبه ستادپلارنوکرکړم
په نوکرۍ کې به دې تش ديدن کومه

لنډۍ يا ټپې هم لکه نور ټولنيز ادبيات د ټولنيزو ستونزو او فسادوتو يادونه او غندنه کوی او په ملنډو هغه يادوی

منگي يې ټول په ډنډ غو په کړل
د شيطا نی منگی په لپو ډکو ينه

طنز چې دټولنې او اخلاقي خواريو ،عيبونو او فسادونو برملا کولو ته وايې چې په رمز ، کنايه اوناز ويل يا ليکل کيږي

يا په بله وينا:

ويلای شو طنزد زورکونکو او زورواکانو باندی نيوکې دي چې هغوی په مسخرو له پښنو خبروي. لکه دا لاندی لنډۍ.

ځوانانوننگ راباندې وکړئ
پلارمې ظالم دی ماښامارلره لېږينه

ځوانانوننگ راباندې وکړئ
په سورسالوکې مې بلالره ليږينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه طنز دیوې ټولنې دوګړو هنري تنده ښه خړوبولای شي او په رساتوګه یې دټولنې له سیاسي، مذهبي، کلتوري، اواقتصادي حالاتو څخه خبروي. لکه دا لنډۍ

پردنیاتول دسړونشته

تول دپیسودی مسلیان خانانوینه

ځوانانوزوریه بزګری کړئ

سپینې پایڅې دزروڅلي ورانوینه

ځواني دزرو روپواس دی

دبیلتانه پېتې چې وړي سوده به شینه

طنزپر ژوند عارفانه خندا ژړا ده . د ژوند د تضادو او نا ناخوالو لڅونه ده، چې ټولنیزي موخې لري لکه دا لنډۍ:

پرمادي زر شیندلي نه دي

چې دخراغ په رڼا غواړې دیدنونه

طنز د پوه خلکو لپاره ویل کیږی یانی په خوشالۍ او ملنډو سره د هغه چا په رمز پوهول دی چې په رمزپوهیږی

څوک چې په سروشونډوعادي شي

قندوشکرې تویوي چې ترخه دینه

یوازې پوه او هوښیار خلک له طنز نه خوند اخیستلای او پر پوهیدلای شي او ناپوه یې یوازې خندنی اړخ ګوري خو د ټولنې ټول خلک پوهان نه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بسم الله کښ ته ورخېژه
دنجلۍ کښ دجنغوزي دئ مات به شینه

طنز د هجو يو ډول دي خو د هجو توندي اوتيزي نه لري.
يانی هجو مخامخ د چا عيونه ورته وايي يا مخامخ له چا نه بې پردې پلپوت کوي او هغه چا ته ويل کيږی چې په رمز نه پوهيږی.

پرځان دګلولښته نه اخلې
پرمادې تېرکړل دکوتکوګوزارونه

جانانه دادې څه عادت دی
چې پټه پټه ياري کړې خورې قسمونه

پرېږده چې لوی ښامار مې وخوري
په پاړوګر اشنامې ډېره نازېدمه

هجو ويونکی د خلکو بې خبري ، ولس غولونه،تعصب خدای نا ډره دينپالو له کړو نه پرده پورته کوی اومخامخ هغوی غندي .

چې اوړه نه خوری بوئ ترې نه ځی
چې ياری نه کړې ښوک پرې نه وائ تهمتونه

ټال ته ختم بنګړي مې مات شول
ګناه دې يارده چې کوي اشارتونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هزل بيا هغه دی چې پر چا باندی بد وايي

چې پر زينه ختلی نه شي
نامردي ولي دي ګيبی پرتوګ کاونه

هزل د ويیپوهنې په اساس هغه شوخی ته وايي چې د جد(پند)ضد وی

پيزوان مې ستا په بريت کې بند شو
تر دروازې پورې بندی درسره ځمه

دا هزل بله مانا ده په شعر او نثر کی توندې لوڅې او بدې خبرې کول:

په مادې څه بلا ده کړې
په مخ مې غبرګې اوښکې ځې خوله درکومه

پر ما دې کلی ګماني کړ
نامردي مه خوره تر منګې لاندې خرخونه

هزل په شعر او نثر کې هغو توکو ته هم وايي چې د هغه ويل د اخلاق او ادب خلاف وي :

په مناسب دې نه پوهېږم
وايه په کوم بارخودې خوله ولګومه

په خپله خوله چې سوال ونه کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه دغه خولګۍ کله درکومه

اول دې لوبې راسره کړې
اوس دجستوپرڅوکوځې چې پېغله يمه

بيابه زه توركميس ونه كړم
زمادسپيني سينې رنګ يې واړاونه

ټينګه مې مه نيسه په غېږ کې
تې مې واړه دې سرېنې بالغه يمه

خوله به د خدای په رضا درکړم
منګی مې ولی ښوروی لنده دې کړمه

جانان مې خوله کې ژبه غواړي
په خونديې نه دی خپل قلنګ جاري کوينه

څانګې راښکته شه خوله راکړه
که زه درپورته شم راماته به دې کړمه

هزل د عامو او منځنيو خلکو لپاره هم ويل کيږی چې موخه يې يوازې خندا اوساتيري ده:

حلوا دشونډو راته کېږده
زه له پردېسی سترې راغلی يمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک به دې مړکړي ښکلیه یاره
پردی برېستنې جګوې شمارې خالونه

یا هغه لنډۍ چې په کښې ټوکې شوی او موخه یې د جانان خوشالول او د هغه خندول دی لکه:

تا چې کوڅه کې ټوخی وکړ
زه په توده برېستن کې نیغه کیناستمه
جانانه راشه چې خوله درکړم
ماښام مې مړ په خوب لیدې ووېرېدمه

ځنګه دې خواره کړم خاونده
چې همسایه مې دخولګۍ تمه لرینه

حسن دې ورځ په ورځ زیاتیږي
زکات یې باسه چې نظرنه شي مینه

اخځلیکونه

١-ټول افغان، لنډۍ
٢-ستانکزی،رفیع الله:خوست ویپانه
٣-مهر ویب پاڼه
۴- لنډۍ ، ویکی پیدا
۵-نظری،محمود: طنز،هجو او هزل ،طنزونه ویب پاڼه
٦- نظری،محمود: دطنز ځای په ادبیاتو کی طنزونه ویب پاڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډۍ د ګلونو په سمندر کې

محمد حامد حليمي

ګلونه ډير درســــــــــــره راوړه
زه داوربل دپاسه چتر جوړومه

لنډۍ دپښتو د اولسي ادبياتو هغه غوره او په زړه پوري برخه ده ،چې د اولس بې نومه شاعرانو پکې دبشر دژوند تر ټولو عالي شيبې په دوو نا متوازنو بيتونو کې په ايجاز بيان کړي دي (1)
دلنډيو په ويړه لمن کې بيلابيلې لنډۍ راټولې او ډول ډول فلکلوري ارزښتونه يې په ځان کې نغښتي دي . په هره لنډۍ کې ځانګړي ښکلا ځليږي او دانسان ژوندانه له هرې برخې څخه پکې ښکلې شاعرانه او اديبانه انځور کارېل شوي دي . دمضمون له پلوه لنډۍ عشقي ،حماسي ،رزمي،ټولنيز،تاريخي او د نورو مضامينو لرونکي ده.
لنډۍ په پښتو ژبه کې يوه لنډه سندره ده چې هره لنډۍ له دوو برخو څخه جوړه ده ،لومړۍ برخه يې نهه سيلابه او دوهمه برخه يې ديارلس سيلابه لري .لنډۍ که څه هم کوم ځانګړي او معلوم ويناوال (شاعر) نه لري او په عادي بڼه په پښتني او لس کې دوخت دغوښتنو سره سمې مينځ ته راغلې او خوله په خوله او سينه په سينه له يو نسل څخه بل نسل ته راليږدول شوي دي خو بيا هم نږدې ټولې لنډۍ دجوړښت له مخې سره يو شان او سيلابونه يې سره برابر دي (2)
دلنډيو يو ستر ارزښت دادي چې دهغه سندريزه ځانګړتيا او آهنګ روزنکي فطرت دنړي په ټولو فولکلوري شعرونو او سندرو کې ممتاز دي او ساري نه لري .زموږ جغرافيايي سيمې په فولکلوري قلمرو کې هيڅ سندره نه دخپل آهنګي ځانګړتيا ، نه دخپلې تغزلي شتمنۍ ،او نه د سموالي او هيجان له پلوه له لنډيو سره برابري کولي شي (3)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلنډیو دنورو بیلابیلو ځانګړتیاوو تر څنګ یوه هم داده چې لنډۍ په ډېر خواږه او ساده الفاظو ویل شوي او هر ډول مضامین او په عامه اصطلاح دهر ذوق وړ مطالب پکې موندل کیږي . لنډۍ ددې ترڅنګ چې دانسانانو له خوا دژوندانه په حساسو شیبو کې دعام ولس له خوا زمزه کیږي ، دټنګ ټکور او ساز وسرود په بڼه هم دهنرمندانو او سندرغاړو غږونو ته ښکلا وربښي . په لنډیو کې دنورو ښکلاوو تر څنګ ډېر ښکلي او هنرمندانه تشبیهات هم کار ول شوي دي دبیلګې په توګه:

زما دې زړه داسي سوري کړ – لکه دګل غوټې چې پاڼې پاڼې شینه

سورخې دمخ دې شغلې وکړې – لکه سورخې دماښام سره کا وطنونه

کمیس دې تور متې دې سپیني – لکه ښامار چې تر چندڼ تاوشوي وینه

لکه څرنګه چې وینو په پورتنیو لنډیو کې زړه له ګل او کټري یې دګل له پاڼو سره ،دمخ سوروالی د ماښام له سوروالي ، کمیس له ښامار اومتې له چندڼ سره تشبیه شوي دي.

په لنډیو کې ځیني داسې ښکلي او نادر بشبیهات هم په کار وړل شوي دي چې د شعر او نظم په نورو فورمونو کې یا په بشړه توګه نشته او که وي هم په ډېره لږه کچه تر سترګو کیږي لکه:

سترګې دې بې اثره نه دي – لکه دکوډو مرۍ برګې برګې دینه

زلفې دې بیا پرمخ خورې کړې – لکه شپانه چې رمې وشړي په غرونه

داستا دمور غټې خبرې – لکه چکړې دکوڅو ترې ځان ساتمه (4)

ددغه تشبیهاتو په لړکې یو هم ګلونه دي چې په ډېره ماهرانه او هنرمندانه توګه دبدن له بیلابیلو برخو ،دطبیعت او چاپیریال طبیعي ښکلاوو او نورو سره تشبیه کړل شوي دي.

ګلونه که له یوې خوا څخه ښکلي خیرې او بنې لري او په طبیعي توګه دانسانانو پام ځان وراړوي ،راز راز ګلونه بیلابیل رازونه او حکمتونه لري ،له بلې خوا څخه بشر ګلونو ته ښیګنې او نیکمرغۍ دسمبول په توګه ګوري او دهغې دنامه له یادولو او کارولو ،کرلو ،سیل او لیدلو څخه یو ځانګړې خوند تر لاسه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رښتیا هم دګل نوم په یادولو سره انسان ته دګلاب ښکلې څیره ،دلاله دزړه داغ ، دلونګو دغاړې هار ،دکشمالو رېبدنه او دانځير ددیدن ورک والي او ارمان سترګو ته درېږي . انسانان له ګلونو څخه ډول ډول انګیرنې او عقاید لري . دبیلګې په توګه زیرګل دجدایي علامه او سور ګل دمینتوب او وصال علامه اوسمبول ګڼي .دخپل زخمي زړه داغ د لاله دزړه له داغ سره مقایسه کوي ،دجانان دیدن د انځير له ګل او همداراز خپله خوښي دبلبل په بڼه دګلو په دیدن او له ګل سره په همدمۍ کې لټوي.

که څه هم کیداي شي دګلونو شمیر له سلګونو څخه واوړي خو ځینې یې دخلکو تر مینځ ډیر مشهور دي له همدې لامله ګلونه دلنډیو په فورم کې ګلونو ځانګړي ځاي خپل کړي دي ،دبیلګې په توګه له ځینو څخه یې په لاندې ډول یادونه کو:

دګلاپ ګل

دلنډیو په سمندر کې ګلاپ دنورو ګلانو په پرتله ډیر یاد شوي او ځانګړي ځاي لري .کیداي شي دګلاپ بې شمیره ښیګڼې او رازونه ددې لامل ګرځیدلي وي تر څو په لنډیو کې یې نوم له نورو ګلونو څخه په لومړي کتار کې ځاي خپل کړي وی.

په لنډیو کې دګلاپ دګل اصیل توب ،سره ښکلې زړه راښکونکي څیره ،دمنې او ناخوالو په وړاندې دهغې حساسیت ،له شبنم او بلبل سره دهغه نږدې اړیکې ډیرې ستایل شوي او یادې شوي دي او هم دښکلو تشبیهاتو په رامینځ ته کولو کې ورځینې کار اخیستل شوي دي ،لکه:

اصیل ګلاپ چې پکې نه وي – په نورو ګلو مې تسل نشي مینه

اصیل ګلاپ راځخه ورک دي - کم اصیل ګل که بوي وم ډک دي باغونه

په ګورستان کې خاورې مه شي – ګل دګلاپ شي چې دې خاورې بویوینه

په ګورستان کې خاور ي مشي – ګل دګلاپ شي چې دې خاورې بویوینه

په وینو سور لکه ګلاپ شه – پښتنې ناوې دې په تور اوربل کې ږدینه

خولګې دې سره لکه ګلاپ ده – ځکه یې واړه بلبلان ثنا کوینه

دنجلې مړاوې مړاوې سترګې – لکه ګلاپ چې ددوه نیمو ورځو وینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلاپه دا قدر دې بس دي – چې جينکۍ دې په اوربل کې ګرزوينه
مخ دې ګلاپ سترګې دې شمعه – زه نه پوهيږم چې پتنګ که بورا شمه

لونګ

لونګ نڑدي ټول پيژني او په ورځينو چارو کې په ځانګړې توګه په کليو او بانډو کې دکليوالو ښځو او نجونو له خوا تري اميلونه جوړيږي او په غاړه کې اچول کيږي .ځيني واړه ځونډې هم ترينه برابريږي او دکوڅدي دنښې په دستمال او هم په جامو کې دکميس په لمن او ګريوان کې ګنډل کيږي.
هغه څه چې موږ دلونګ په نامه پيژنو او ښکلې بوې لري ،دلونګ دبوټي دګلونو واړه ډنډر دي چې له راټولولو څخه وروسته وچيږي او بيا ورڅخه کار اخيستل کيږي .په لنډيو کې له لونګ څخه د ښه بوي او ښکلي بوټي په توګه په ځانګړې توګه دښځو لپاره ورځيني يادونه شوي ده . دګلاپ له ګل څخه وروسته لونګ په لنډيو کې خاص ځاي لري . لکه:

آشنا مې نوي سوداګر دي – په سر باري کې به لونګ راته راوړينه
که چا لونګ ليدلي نه وي – نجلې خولې کړه دلونګو بوي تري ځينه
په لويو غرو درباران شور شو – ښکته لانده شول دلونګو درمندونه
چې ته راځې ما به خبر کړې – چې پرياڼګ لاچې لونګ وغوړمه
دا بند په بند به شم در ماته – په بند ماتيږي د لاچې او لونګ ونه
دباغ دې هر بوټي لونګ دي – پرې ليګيدلي دي دڅټو پلونه

کشمالي

کشمالي هغه ښکلي ګلان دي چې دنازبو ګلونه هم ورته ويل کيږي (5)
دکشمالي ګلونه که څه هم دظاهري بڼې له پلوه دومره زړه راښکون پکې نشته خو دکشمالو ښکلي بوي د هر کس پام ځانته وراړوي . کشمالي توربخني پاڼي او ګلونه لري . په لنډيو کې دکشمالو له ښکلو او په زړه پوري عطرو څخه دنورو ځانګړتياوو په پرتله ډيره يادونه شوي ده ،دبيلګې په توګه:

جينکو نوي دود جاري کړ – دکشمالو باغچې په بام کې جوړوينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجيني کور راته معلوم دي – دبام په سر يې کشمالي کرلي دينه
دکشمالو به دې باغوان شم – چې هر سهار يې په وريا ديدن کومه
ګلان دې ټول له تا قربان شي – ته کشمالي يې نور سلام درته کوينه
يا دې په خوله کې کشمالي دي – يا دې دعطرو په چينه لمبلي دينه

غاټول

غاټول يا لاله هغه ښايسته او ښکلی ګلونه دي چې سور رنګ لري خو تور سوي داغ يې په زړه تل دزخمي زړه زخمي توب څرګندونه کوي.
دپسرلي په موسم کې دغره په لمنو او دښتو کې دغاټول ښکلې ګلونه تر سترګو کيداي شي . په لنډيو کې دښکلو تشبيهاتو په ترڅ کې تر ډيره بريده دزړه داغ ،دلاله د زړه له داغ سره او سرو شنډو سوروالی د لاله يا غاټو ل له سره رنګ سره تشبيه کړل شوي دي لکه په لاندي لنډيو کې:

زما په زړه کې مستي داغ دي – لکه لاله چې تور داغ په زړه لرينه
که مي سري شونډي در په ياد شوي – ګل دغاټول په لاس کې ونيسه مينه
غاټول به ټول اميل به جوړ کړم – د يار دپاره به يې په غاړه ګرځومه
يا دلاله په ګل شبنم دي – يا دې دمخ په ستارو خولي راځينه

نرګس

نرګس لکه څرنګه چې دنوم په يادولو سره يې هر کس ته ديار سترګې ورياديږي يو بوټي دي چې له عطرو څخه ډک ګلونه لري ،په ګلونو کې يې سپيني پاڼي داسي چاپيره شوي دي چې په منځنی برخه کې يې زيړ رنګه جوړښت لري .دنرګس يو ډول ګلونه چې ډير لږ پيدا کيږي داسي بڼه لري چې پاڼي يې سپيني دي او منځنی جوړښت يې تور رنګه ،رنګ لري چې په بشپړه توګه او کټ مټ لکه سترګه داسي ښکاريږي نو له همدې کبله ده چې په ډيرشمير نظمونو او په ځانګړي توګه په لنډيو کې سترګې له نرګس سره تشبيه کړل شوي دي . ددي ترځنګ کله چې د شبنم څاڅکي دنرګس په ګل کې راټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي نو هغه د ه چې دغه رنګينې د نرګس د اوښکې په بڼه تعبير کيږي او ښکلي ادبي انځور ترينه اخيستل کيږي .لکه په لاندي لنډيو کې:

جانانه ستا جفا چې ګورم – لکه نرګس دفکر ټال مې زنګوينه

صورت يې سپين کميس يې شين دي – لکه نرګس چې شين يې نار سپين يې ګلونه

مخ دې ګلاب سترګي نرګس دي – داتورو زلفو دې سنبل وشرماونه

شبنم له ګل کره ميلمه دي – نرګس له شرمه سترګي نه پورته کوينه

رامبيل او چامبيل

د رامبيل او چامبيل ګلونه هم دهغو ګلونو له ډلې ځخه دي چې شعر په بيلابيلو فورمونو کې او په ځانګړي توګه په لنډيو کې ډير ياد شوي او ستايل شوي دي . د رامبيل ګلونه سپين رنګ لري او زړه خوښونکې بوی لری . د چامبيل ګلونه هم دپورتنيو اوصافو لرونکي دي خو يوازي رنګ يې زيړ دي . دا ګلونه تر ډيره د پسرلي په موسم کې پيدا کيږي . په لنډيو کې درامبيل او چامبيل خوشبويي او دهار په بڼه تشبيه کړل شوي دي لکه:

زما جانان ګل د رامبيل دي – دسرو اميل دې زه يې په غاړه ګرځومه

ګلاپ له اصله شهزاده دي – رامبيل چامبيل يې نوکران نيولي دينه

ګوره چې ځانته غوره نشي – که ته چامبيل يې زه رامبيل خوشبو يمه)ولا ړيمه(

همدار از دلنډيو له سمندر ځخه يو شمير نو ګلونه هم راټولولي شو لکه دريحان ګل ،دسوسن ګل ،دکوکنار ګل ،دريدي ګل او داسې نور . چې په لنډه توګه يې يوائي دلنډيو په راوړلو سره بسنه کو.

خوشي عبث مې عمر تير شو – لکه ريدي په بيابان وررژيدمه

وړه نجلي چې شونډي سرې کا – لکه دډاک ريدي چې وسپړي ګلونه

زما جانان ګل د کوکنار دي – نصيب مې خوار دي چې مې لري ګرزوينه

زما جانان ګل دريحان دي – پاس په آسمان دي ملايکې يې بوينه

خوشي خواري راپسې مکره – د انځير ګل يم په لاس نه درځم مينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلنډيو سمندر دومره ژور او څپاند دي چې که هرڅومره غوټې پکې ووهل شي او هرڅومره ارزښتونه ورڅخه راټول کړل شي ، بياهم کم دي خو دلته يوازې له دغه سمندر څخه ديو شمير ګلونو په راټولونه بسنه کو او ددې ليکنې لمن په لاندې لنډۍ همدلته رانغاړو.

ستا دښايست ګلونه ډير دي – څولۍ مې تنګه زه به کوم کوم ټولومه

د پښتو لنډيو په اړه يو څو خبرې

ولايت خان ځدراڼ

ګرانو لوستونکو لنډۍ د پښتو ژبې او پښتو آدب هغه ارزښتمنه شتمنۍ ده چې د نړۍ يوه ټولنه يې هم نه لري د پښـــتنو په سيمه کې د ډير پخوا څخه ټپې ويل کيږي . دا چې ټپې يا لنډۍ ځانګړۍ شاعر نه لري او هر چا په هر وخت کې هر رنګ لنډۍ ويلې دي نو همدا لامل دی چې د ويلو او او جوړيدو نيټه يې ښکاره نه ده خو ځنې داسې لنډۍ هم شته چې په هر ځل ويلو سره يې لمړۍ ويونکی په سترګو کې انځوريږي د بيلبړې په ډول د افغاني تاريخ ځلانده ځيهرې او د ميوند د جنګ فاتحه ملالۍ هغه لنډۍ يادولی شو چې

که په ميوند کې شهيد نه شوې - خدايږو لاليه بې ننګۍ ته دې ساتينه

کله چې دا لنډۍ دغازيانو ترغوږو ورسيده لکه غوسه شوي زمريان له هرې خوا په دښمن را تــــوئ شــــول او دښـــــمن تـــــه يـــــې د شرمـــــه ډکـــــه مـــــاتي ورکـــــړه. لنډۍ لکه څنګه يې چې نوم دی داسې د دوه لنډو کرښونه جوړه چې لمړۍ کرښه يې تر۹ سيلابو او دوهمه کرښه يې اوږده او د تر ۱۳ سيلابو اوږده وي دا دوه کرښې د معنی او مفهوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اړخه پوره دي خو د وزن او قافيې لـه پلـوه نيمگـړي دي . پـه لمړۍ کرښـه کـې د موضـوع پيـل او پـــه دوهمـــه کرښـــه کـــي يـــي پايلـــه يـــا هـــدف معلـــوم وي د پلټونکو په حواله د لنـډۍ ډيـره برخـه د ښـځو لخـوا ويـل شـوي ' کلـه چـې پـه کليـو او بانـډو کي د وادونو او نورو ښاديو پنډې جـوړې شي نـو ښـځې خـو شـپې پرلپسـې تـر سـهاره ناسـتې وي سندرې او ټپې بـولې دوه ؟ يـا څـو ډلـې جـوړې شي او د يـو بـل سره مُقابلـه کـوي هـره ډلـه هڅـه کـوي چـې زر او ښـه ځـواب ووايـي دا سـيالي د سـوال او ځـواب پـه شـکل او يـا هـم د رنگارنـگ مُصرۍ په ويلو سره تر سره کيږي لاندې څو بيلګې را اخلو

سـوال (د دي مُصرۍ ځواب مې راکړه کور مې د سيند په غاړه دی له تندې مرمه)
ځـواب (د دي مُصرۍ ځواب د دا دی ځوک چې مين شي اوبه خوند نه ورکوينه)
سـوال (د دي مُصرۍ ځواب مې راکړه گُلی يوه مرغۍ مې دوه ويشتلي دينه)
ځـواب (د دي مُصرۍ ځواب د دا دی جينۍ يوه ياران يې دوه نيولي دينه)

او

(جانانه راشه چې په پخولا شو عمر د ژمي مازديگر دی تير به شينه
پيزوان مې ستا په بريت کې ښخ شو تر دروازې پورې جوړه در سره تلمه
تر مُشادۍ لونگۍ د جار شم په سر د ستا ده مزه ما ته راکوينه)

په همدې ډول دا لړۍ تر هغه راوانه وي تر څو چې يوه ډله پړه ومني او يا خو د سحر لمر را وخيږي کله چې په وادونو کې سندرې ويل کيږي ويونکې ډير وخت کوښښ کوي چې د هغو کسانو نومونه په لنډۍ کې ياد کړي کوم چې دوئ يې د ښادۍ په مراسو کې گډون کړی لکه لاندې مُصرۍ

(دا نن ښادي د اکبر خان ده *** صبا ښادي به د گلاب غيرې ته ورمه
د اکبر خان خوښۍ لپاره *** زه به سندرې تر صبا پورې کومه
دا نن واده د اکبر خان دی *** مبارکي به يې مور او پلار ته ورکومه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لرو پرتو کليو او باندو کې ځوانان په حجرو کې سره راټوليږي او سيباتونه او ميلې جوړه وي او د ټپو په ويلو سره د ژمي اوږدې شپې رڼې کوي. هغوی هم دا د لنډيو سيالي تر سره کوي او پره ډله د بل وار راټوليدو مصارف په غاړه اخلي او د يو يا دوه چرگانو اولا خو د لاندي غوابنې په پخيدو سره د لنډيو سيالۍ ته لار جوړه وي (له بده مرغه اوس دا ډول ناستې ډيرې کمې تر سترگو کيږی) په ځنو سيمو کې د غم په ورځ هم د وير ټپې ويل کيږي هغه داسې چې کله ځوک مړ شي نو د کورنۍ غړي يې او نور خواخوږې يې په ژړا کې د غمجنو مُصرۍ په ويلو سره د زړه بړاس وباسي لاندي مُصرۍ ته ځير شی

ما د اوږدې لارې شميرلې *** زه د دې لنډو لارو څه خبره ومه

ما د قيامت تمه لرله *** ظالم مرگې را نه جُدا په دنيا کړېنه

لنډۍ په ليکونو کې هم غټه ونډه لري دوستان 'اشنايان 'خپل خپلوان ' مسافر او عاشقان يو بل ته په خطونو کې په زړه پورې مُصرۍ ليږي دوستان د خپلې دوستۍ اظهار کوي اشنايان' خپلوان د يو بل په پيژند گلوي او خپلوي فخر کوي ' مسافر د خپلې روغتيا ' کار او راتگ حال بايانوي او عاشقان خپلې گيلې ' غمونه ' ناخوالې ' کړاونه ' د کليوالو او غمازانو ظلمونه او د ريبار د دوه رنگۍ څخه سر ټکونه د لنډۍ په ژبه کې ليکي. دلته يې ځو مثالونه را اخلو

دوستانو يو تر بل ځاريږۍ *** ما د مجلس ياران ليدل چې خاورې شوونه

دوستانو ما ته دعا وکړۍ *** چې مې په خپل وطن کې وشي نصيبونه

زما خواږو خواږو دوستانو *** له تاسو بيل يمه ژوند خواند نه راکوينه

کاغذا لاړ شه په هوا شه *** په مسافر اشنا مې وايه سلامونه

سالو به حالا خپل په سر کړم *** چې د اشنا وطن کې کيږدم قدمونه

په بسم الله به د اشنا کړم *** په کليمه به د ياری ته راضا کړمه

اشنا زما نه مرور دی **** په څه خبره به په خولا راسره شينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدايه ته ما ګل د ګلاب کړې *** چې د اشنا په غېږ کې پاڼې پاڼې شمه
وطن د زېړو ګلو باغ دى *** د مسافرو په کې نه شته نصيبونه
مسافري مې کړې نه وى *** ځان مې د سيند په اوبو وړى وى مينه
روژا به تيره په سفر کړم *** اختر ته کلي ته درځم خوشاله يمه
چې خط مې درشي ور ته ژاړه *** ما چې ليکه ورته مې ډير ژاړلي دينه
تا ته يوه کړې ما ته بله *** رويبا د خپلې يارى دم پکې ترينه
قلمه زر زر پرې چليګه *** خط مې د يار په لوري ځي ناوخته شونه
چې خط مې در شي اور په بل کړه *** چې زما مينه پکې شنه لوخړه شينه
سلام د راغى ته را نه غلي *** په کار مې نه دي بې ديدنه سلامونه
کاغذ ه بخت کې تر ما ښه يې **** زما سلام دى ته به وکړې ديدنونه
خدايه دا پورې کلى وران کړې *** د دوه مينو يې ناغې ترلې دينه
تر مونږه ښکته پنجاب ښه دى *** په دوه مينو باندې نشته بنديزونه

همداسې د ساز او ټنګ ټکور په برخه کې مُصرۍ ځانګړى ځاى او خوند لري د پښتو ژبې ډېرو سندرغاړو په خپلو کسيټونو او سي ډي ګانو کې په بيلابيلو طرزونو او کمپوزونو کې ټپې ويلي دي ځنې سندرغاړي مستې ټپې د مست ساز سره ځنې د اتنيز ساز او ځنې بيا غمګينې ټپې په داسې انداز سره بللي چې نيغ په نيغه د اوريدونکي په زړه اثر کوي په سترګو کې د اوښکو چينې تاندې کوي او د ګريوان دښتي خړوبه وي.

لکه څنګه مو چې وويل ډېرو سندرغاړو ټپې ويلي دي خو د پښتو ژبې خوږ غږيې سندربول هارون بادشاه ټپو ته نوى رنګ او ښکلا ورکړه هغه د (اول به کله کله غم وو *** اوس مې پټې شوۆ کاروندې پکې کرمه) په ويلو سره په لنډيو کې نوي ساه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژونـدۍ کـړه وروسـته د ټولـو د مینـې وړ سـندرغاړی رحـیم شـاه دا سـاه پسـې اوږده او ځـانګي خـواره کـړه او پـه همـدې کمپـوزیـې پـه اُردو کـې چـې (پهلـې تـو کبـې کبـې غـم تـا *** ابې هـر پـل مـې تیـرې یـاد سـتاتې هـې) د یـو ښـکلي موزیـک سره ټپـې وویلـې چـې دا وخـت ټپـو خپـل وزرونـه تـر هندوسـتان' ایـران او تاجکسـتان پـورې وغـځول د هنـد نـامتو سـندرغاړي اُلتـاف راجـا هـم ټپـې زمزمـه کـړې او نـورو دري او فـارسي ژبـو سندرغاړو هم د اوس لپاره همدومره……

چې پښـــتانه پکې اوسیږي *** زړګی مې غواړي چې پرې وشیندم ګلونه
دا اخیري مُصرۍ د دا وې *** اخیر یې مه کړې د ځوانانو مجلسونه
په مینه «« ځدراڼ »» سویږن

(c) ketabton.com: The Digital Library

ا ب پ ت ټ

اب کوثر جانانه راشه
اب و دانه مې شوه تمامه
الله دې تا په چا مین کړي
الله درې ژر تیاره ماښام کړي
اباسین بیا په ځپو راغی
اباسین بیا ځپې ځپې دی
اباسین راغی غاړې غاړې
اپت وهلي کښت ته راغلم
اټې اټې زلفې دې توی شوې
اجر و جزا د عمل حق ده
احمده خدای دې جنتي که
اختر به بیا وطن ته راشي
اختر پرون ؤ پرون تېر شو
اختر پرون تېر شو عالمه
اختر په منډه منډه راغی
اختر په ټوکو ټوکو راغی
اختر په ورځ دې سینګار کړ
اختر ته ډېره خوشالېږم
اختر چې تېر شي بیا به راشي
اختر د واړو مبارک شه
اختر دې تا ته مبارک شي
اختر له تا سره ښایېږي
اختر نژدې دی روژه لاړه
اختر نژدې دی یاره راشه
اختره ستا د برکته
اخر به مرم پاتې به نه شم

د بېلتانه په سفر ځم تږی به شمه
لیلا په زړه راکړل د تورو ګوزارونه
چې تن دې روغ وي زړه دې پټ کوي دردونه
چې کچکول واخلم د یار در ته ودرېږمه
په سر یې راوړه سپینې خولې زېړ پېزوانونه
هره ځپه یې ورانوي د پګړۍ ولونه
په سر یې راوړه کشمیري د خیال شالونه
نه یې شین توب شته نه هغه خوند راکوینه
د پا غونډې په دود دې سر سپین شومه
ځوک چې د نېکو عمل کړي نېکي به وړینه
تر هندوستانه پورې تا کړې جنګونه
زړګیه تللی جانان بېرته نه راځینه
اد د دامان کوترو نن سره کړه لاسونه
د بغدادو کوترو نن راغلل سیلونه
نه مې نتکۍ شته د نه د غاړې تاویزونه
نه مې اوړۍ شته نه د غاړې تاویذونه
څوک دې په زړه دې که ډاوه وهې ټالونه
زما دیار وعده اختر دی رابه شینه
اد د ځوانۍ عمر په بېرته نه راځینه
اد د ځوانۍ عمر په بېرته نه راځینه
چې لاس او پښې دې بې حنا اور لګوینه
نور خلک خوشې د اختر هوس کوینه
لیلا به چاته سرې منګلې ښکاروینه
مبارکي به یو وبل ته ورکوونه
د جنګو په سینه زانګې زېړ ګلونه
ته چې دا سپینه سینه ږدې په دېوالونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخر به پاتې شي ميدانه
مسافر کډۍ باروي وطن له ځينه

اخر به خاورې شي بدنه
که دې هر څو پر وطنو وګرزومه

اخر به خاورې شي جانانه
ما اشنا سترګې نا اشنا ليدلې دينه

اخر به خاورې شي صورته
که دې هر څونه په زربفتو کې ساتمه

اخر به دا دنيا شي ورانه
تر خاورو لاندې به شي ښکلي بشرونه

اخر به کند کچکول راواخلم
چې کبرجن جانان مې نه کوي پوښتنه

اخر به مرم پاتې به نه شم
که د فولادو کلا تاو له ځانه کړمه

اخر به وران شي پيښوره
د ننګرهار نجونې ښيرا درته کوينه

اخر ته داسې درته وايم
اجازه واخله چې جوړه کابل ته ځونه

اخرنی ځای دې لحد دی
ظالمه مه کوه په ما ډېر ستمونه

اخيرې ورځ ده راته ګوره
بيا به د يو بل د ليدو ارمان کوونه

ادکې مورې څراغ بل کړه
د مومن خان په وينو سره شول بالښتونه

اذان په ځنډ کوه طالبه
زه د جانان غېږې ته اوس ورسېدمه

ارام د زړه مې پرې و نه شو
که مې له سرو سترګو وينې تويومه

ارمان ارمان تېره ساعته
پيدا به نشې که ملنګ درپسې شمه

ارمان ارمان خپله وطنه
د خپل وطن جامې مې ولوېدې له تنه

ارمان ارمان د دا کوره
د ډکه شکوره به چاپېره تاوېدمه

ارمان ارمان دی لويه خدايه
چې هميشه مې د جانان کړای مجلسونه

ارمان به وکړې وخت به تېر وي
بيا به وطن راپسې ګورې نه به يمه

ارمان به هلته زما درشي
چې سور پالنګ درته يوازې پاتې شينه

ارمان به هلته زما درشي
چې کټ مې واخلي تورو خاورو ته مې وړينه

ارمان به هلته زما درشي
چې مې ځوځان په قبر وسپړي ګلونه

ارمان به هلته زما درشي
چې مې د سخات پيسو ته ونيسي لاسونه

آسمانه درز وهه راولېږه
په ما قيامت دی چې په ټولو قيامت شينه

اسماني تندر شوې جانانه
په ما راپرېوتې ذرې ذرې دې کړمه

امانتي مې ګور کې کېږدئ
که اشنا راشي ما به خپل کلي ته وړينه

آواز يې اورم کتی نشم
په ښاپېرو مې سر و کار دی وبه مرمه

اوبه د بر ګودر خوږې دي
زه د جانان لپاره کوز ګودر له ځمه

اوبه د کوز ګودر خوږې دي
ليلا د يار لپاره بر ګودر ته ځينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه دکوز گودر خوړي دي
زه د مین د پاره بر گودر ته ځمه

اوبه دهر گودر خو ړي دي
جانانه ستا لپاره کوز گودر ته ځمه

اور چې بلیږي اخر مړ شي
د مینې اور سړی تر عمره سوزوینه

اوښکي مي سيند غوندې بهیږی
بیا به د سیند د غاړی نهکوم سیلونه

اول به ته ورته حیران شي
که مي ښکاره کړه د زخمي زړگي داغونه

اول به کله کله غم و
اوس مې دوتر شو کروندې پکي کومه

اول دې ویل چې رامین شه
اوس راته وايي چې خپل کار کوه مینه

اول مې فکر درته نه و
اوس مې د زړه ستنې کړې درپسې دینه

ایمان دې ښه راته معلوم دی
په رواجي برېتو دې مه وهه لاسونه

بابا ته لاړې سوال دې وکړو
په زړه دې زه وم که دې نور کول سوالونه

بابادې ماوژلی نه دی
چې راته نیسې دزړې ولي بندونه

باباکوچیانوته مې ورکړه
چې تورپېکی مې دنښتروبادوهینه

باباگلان دباغه راوړه
زه يې پېیمه جوړومه امېلونه

بابامي نه درکوي یاره
لاړشه باباباندې مې وکړه تاویذونه

باباولي پرکندهاردی
زماجانان يې وزيارت ته تللی ونه

بابوټیکس دې ببرته واخله
زه مي شيرين جانان دکن ته نه لېږمه

بابوټیکس دې ببرته واخله
مامروراشناپخلاکړبېرته ځینه

بابوکره زمونږ وطن دی
جندوله تاته سلامي راغلی یمه

باتی دتېلوپه زورسوځي
ماته دیارغمونه اورشول ویې سومه

باچارخصت راکه چې ځمه
چې په وطن موغنم زېږ لوېي کومه

باچاهي تخت مي په کارنه دی
جانان به لوکازه بې وړي ټولومه

باد د جنت پکي لگیږي
د غرمي خوب د شالیلا دبړي ته وړمه

باددبهی په کي لگېږي
دغرمي خوب به دلیلادبړي ته وړمه

باددپغمان له لوري راغی
زمادیاردزلفوبوی ماته راوړینه

باددخوتن دی راالوتی
یاعنبري زلفي جانان سنبالوینه

باددي پلوله مخه یوسه
چې گلابي مخ دي په سترگوووینمه

بادسبازماقاصدشه
زماشیرین اشناته یوسه سلامونه

بادسبایارمي وینښ نه کړي
دسهارخوب پرهلک ډېرغالبه وینه

بادمي دیارله لوري راغی
په وازه خوله به يي کوگل ته تېرومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادنن له پاسه که ښکې دی
بوی دجانان مې په دماغ ولګېدنه

باده پربادمې سلام وایه
پرهغه بادچې داشناپه لورې ځینه

باده په باد مې سلام وایه
په هغه باد چې د جانان په لورې ځینه

باده دخدای روی مې دروړی
ژرراته وایه ګران زړګی څه حال لرینه

باده دیارحالونه راوړه
ظالمان شته دي ماویارته نه پرېږدینه

باده دیارله لورې راشه
ماته ملهم شه چې مې جوړشي پرهارونه

باده سلام په جانان وایه
هغه سلام چې باده تا راوړی ؤنه

باران داوښکومې ورېږي
بې نیازه یارراته په زړه راکړل زخمونه

باران که اورې باک یې نشته
واورې دې نه اورې چې لارې بندوینه

بارانه ورو ورو واورېږه
دمسافرجانان مې نشته دالانونه

بارانه ورو، وروپرې ورېږه
په مسافر اشنا مې نشته دالانونه

بارانه ورو، وروپرې ورېږه
وړې، وړې جنکۍ غره ته تللې دینه

باغ ته دې تګ مناسب نه دی
ګلان شرمېږي مخ په پانوپټوینه

باغ چې دزاغ په حواله شي
بلبل نری فریادکوي له باغه ځینه

باغ له دې تله مناسب نه دي
پخپله ګل یې ګل دې ستاسلام کوینه

باغچه په ګلوښه ښکارېږي
لکه دپېغلې سینه ډکه په ګلونه

باغچې دګلوشوې سمسورې
باغوان وختې لښتې پر باغ تړلې دینه

باغوانه باغ مې دې خوښ نه شو
چې په کې نشته درامبېل چامبېل ګلونه

باغوانه پاڅه چې سهار دی
ګلان دتندې درته خواست داوبوکړینه

باغوانه ورشه باغ سوتره که
سبادرځمه دګلاب سیل به کومه

بانه دې مره دې ښکته ګورې
لکه چې مور دې نوره کور کې بندوینه

بانه دی ورو جګ کړه شیریني
ما ته دی سم د زړه په سر ټو مبلی د ینه

بدن دریاب زړه مې ګودر دی
د غم ویلی پکې رګونه تللی دینه

برستن دې واغوسته ویده شوې
په زړه دې نشته د شرین جانان غمونه

بله ډیوه شه راته کښېنه
زه دې پتنګ ستا د دیدن راغلی یمه

بنګړو دې نیمه شپه کې شرنګ کړو
زه دې بهر تمبو ته لاس په نامه شومه

بنګړې نیم ښکته کړه نیم پورته
چې په خالې مروند دې سر ولګومه

بوتې راټول کړئ اور پرې بل کړئ
زموږ دستور دی په رڼا خوله ورکوونه

بورا به خدای په ګلو موږ کا
باغوانه ستا نیمګړی نیت مې ژړوینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا به پدې کلي رانشم
د کلي مینځ د لېونۍ ورسېدنه

بیا به د کلي په منځ نه ځم
د کلي منځ دلېونۍ ورسېدنه

بیا به دیار کلي ته نه ځم
په خندا لاړ شم په ژړا به‌یرته راځمه

بیا به دې نوم په خوله وانخلم
بېګاه دې مور له دروازې شړلی یمه

بیا به نرۍ جامې ونکړم
باران لمده کړم اشنا ټوله ولیدمه

بیلتونه چیرته چې ځی لاړ شه
ګودر ته مه ځه چې بې تا پاتی شینه

بې غېر له تا مې عمر ګران دی
زه به دا ګران عمر تر کومه تېرومه

بې ننګه ننګ راباندې وکړه
سبا مې ستا په سر پانسی ته خېژوینه

بې وفا هله راته وایه
چې ته لوګی شې زه لمبه نه شم مینه

بېګا مې مړ په خوب لیدلی
سبا مې سرو شونډو پترې نیولې وونه

بېګاه په خوب کې ژړا راغله
د مینې یار مې در په در غواړې خیرونه

بېلتون په هر چا مېلمه کیږي
ماته چې راشي نو کلونه تېروینه

بېلتون د خلکو د خندا کړم
ځکه هر وخت ګرېوان شلېدلی ګرځومه

بېلتون دې قدر رامعلوم کړ
اوس به سلام په دوه لاسه درته کومه

بېلتون یواځې په ما ندی
بېلتون شمال دی هره پاڼه رېوینه

بېلتون یوازې په ما ندی
د بېلتانه د لاسه ډېر فریاد کوینه

بېلتونه راشه سترې مه شې
زړه مې پښتون دی مېلمه نه خفه کوینه

بېلتونه کور دې راته ښایه
د زور دې نه یم ننواتې به درځمه

بیا به منګی ته ګو تی نه کړم
مور د ګودر د تلو نه ما منعه کوینه

پاچائي تخت مې په کار نه دی
جانان دې لوکړې زهبه وړې ټولومه

پاچائي تخت مې په کارنه دی
مادې دیارله خنګه نه جداکوینه

پاس پراسمان راشه رامداره
داسمې لارې رانېزونیولې دینه

پاس پراوړودې منګی مات شه
چې دسینې په خوړ دې راشې سېلابونه

پاس پربام مه خېژه کوترې
پورته اسمان کې به شین لمرشرمنده شینه

پاس په کمره ولاړه ګله
نصیب د چا یې اوبه زه درخېژومه

پاس په ګودر د پیغلو جنګ شو
د سور سالو میر منې ما تې ګډوینه

پاس په ګودر ولاړه ګله
یا به دې راوړم یا به مړ درپسې شمه

پاس په ګودر ولاړې ګله
نصیب د چا یې او به زه در خیژومه

پاس په هوا راشه جانانه
لارې کوڅې د غمازانو ډکې دینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاس په هوا راشه جانانه
د ګودر لاري راڼيزو نيولی دينه

پاس په اسمان کې ډزې وشوې
چاويل ملوک دی دبدری سلام ته ځينه

پاس په اسمان کې ستوري ښکاري
اشناويده دی مايې وکړل ديدنونه

پاس په اسمان کې ستوری زه وای
نجلی ويده وای مايې وکړای ديدنونه

پاس په اسمان کې ګرزهارشو
جينکۍ ژاړي کشمالي ړای وهينه

پاس په اسمان کې مرحباشوه
محمدوخوت داللّٰه ديدارته ځينه

پاس په بلی کوترې راغلې
زه په پوړوديارپوښتنه ترې کومه

پاس په بنګله کې فريادخېژې
يارنځوران دي يامين ببل شوي دينه

پاس په تيرااوره بارانه
دپېښورپه برخه سېل دی رابه شينه

پاس په سينه ځای راته جوړکه
مزل وهلې ځمکه ځای نه راکوينه

پاس په کمره ولاړه ګله
نصيب دچايې اوبه زه درخېژومه

پاس په کمره ولاړې زرګې
بازمې رنځوردی له خولې وينې تويوينه

پاس په ګوردرډپېغلوجنګ شو
دسورسالومېرمنې ماتې ګڼوينه

پاس په هواراشه جانانه
داکوزې لارې ببلتانه نيولې دينه

پاس د آسمان ستورو ته ګوره
په تا مې دومره دې د سپينې خولې پورونه

پاس داسمان ستوروته ګوره
پرتامې دومره دې دسپينې خولې پورونه

پاکه مولا که ته يې واخلې
سړی سړی نه دی په بند يې ناسته يمه

پالنګ دسرونالی دزرو
ليلادسروزروغنچه خوب په کوينه

پالنګ ديارسره ښه ښکاري
نه مې خوښېږي دابې ياره پالنګونه

پام کوه واردې خطانه شي
دګلوځانګه دې پرسرولاړه يمه

پانسی دزلفوماته راکړه
زه ببلتانه په مرګ خوشاله کړم مينه

پاولی ديخ سينه دې تخت دی
چې درنژدې شم زړه مې يخ لاندې کوينه

پتنګ په خاص څراغ مين دی
ښايسته خولمړدی ځان پرې نه کبابوينه

پتنګ خويوځل شهيدشوی
افرين ماته چې مدام سوزم مينه

پتنګه خاورې دې په سرشوې
شموته جوړشوه په ښيښوکې مقامونه

پتڼ په منځ دبازارراغی
شمعې مخ پټ کړويلې نه دې پېژنمه

پتڼ له شمعې په څنګ نه ځې
زه به ديارله غمه ولې پرځنګ ځمه

پتڼ له ما نه زده کړه وکړه
څکه خپاره وزرونه شمعې له ورځينه

پتڼه راشه که پرې سوځې
ستاداجل شمعه په لاس کې ګرځومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټ به دزړه دردونه تېر کړم
بې درده یارته به ونه وایم حالونه

پټ به دیار له غمه ژاړم
پټې به وینې لړمانه ته تېرومه

پټ به دیار له غمه ژاړم
چې مې په درد ظالم خبر نه شي مینه

پټ د ګودر په غاړه کینه
چې یاره پټ په پټ وکړو دیدنونه

پټ کرمونه درب ډېر دي
جانان ته وایه وارخطانه شې مینه

پټکی دې کوږ په وریځو کېده
زه د همزولو په کتار کې ناسته یمه

پخوا به کله کله غم وو
اوس د غمونو قافلې راسره ځینه

پر ګودر څه بلا لګېږی
چې کشر ورو یې بدرګه ورسره ځینه

پر ګودر ګنې ونی کیږده
چې شا لیلا منګی په سوری ډکو ینه

پر ګودر نښه راته کیږده
د ما زد یګر اوبو له ځم وا به یې خلمه

پردېس ځوانانو سره خوند کړي
چې جنکۍ په سفر ځي ارمان راځینه

پرګودر سپینه سینه اوړی
په لاره تیر یدم ودی ویشتمه

پرګودر سور سالو ښکاره شو
ماوي دی تورو اوبو اورواخیسته مینه

پرهر پرهر په توره راشي
چې پرهرونه دې ګنډم خوله درکومه

پرېږده چې خړ سېلاب مې یوسي
په لامبوزن اشنا مې ډیره نازیدمه

پرېږده چې سپي مې غوښې وخوري
بې وفا یاره در په در دې لټومه

پرېږده چې سرو وینو کې رنګ شمه
د نیمې شپې له دیدن نه کراریدمه

پلار یې د بر کلي ملک دی
لور یې د کوز کلي منګي راډکوینه

پلاریې دبر کلی ملک دی
لور یې د کوز کلی منګی راډکو ینه

په ا خرت به لالی غواړم
په دې دنیا یې ظالمان نه راکوینه

په اخرت کې به ناري کړم
چې ناداني وه په ګناه نه پوهېدمه

په اوښکو لوند ګرېوان مې ګوره
ستا له پېغوره مو رپه کور بند کړی یمه

په باغ کې سرې غوټۍ ته وایه
چې تاته تور کشمالي ډېر سلام کوینه

په بام ولاړه یمه زنګېږم
د خوبه نه یم د یار غم غلطومه

په بل وطن کې پیدا نشوې
د نارنج ګله ننګرهار ته به درځمه

په بنګو چرسو مې کار نشته
چې د جانان په کوځه تېر شم نشه شمه

په پتاسو دې اموخته کړم
اوس د جوارو ډوډۍ خوند نه راکوینه

په تصور مې ځان پاچا کړ
چې سر مې جګ کړلو ګدا د دونیا ومه

په تن مې تور چینجي لګیا شول
زړه تربنه ساتم پکې ستا مینه لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تناره مه ورغورځېږه
د وربل څوكې به دې اور وسوزينه

په تور لحد كې به ناري كړم
زه د دنيا نه ارمانجن راغلي يمه

په تورو ټوک ټوک شي مړ مشي
چې پرهرونه دې ګنډم خوله دركومه

په تورو سترګو يې شهيد كړم
توري جنډې راباندې ودروئ مينه

په تُهمت مه شرمېږه ياره
په ښو ځوانانو پسې تل وي تُهمتونه

په جدايۍ دې خفه نه يم
خفه پدې يم چې رقيب دې خپلوينه

په جهان دوه څيزه مزه كا
يا سپينه خوله يا د بوړې توپک غړونه

په څه خفه په څه جدا شوې
اوس راته وايه چې توبه ترې اوباسمه

په خوله به جنګ درسره وكړم
د زړه كوڅې به درنه ولې بېلومه

په خوله به جنګ درسره وكړم
د زړه كوڅې درځنې كله بيلومه

په خوله به جنګ درسره وكړم
د سترګو لاندې به زارۍ درته كومه

په خولې توبې توبې اوباسم
په تا مين زړګی توبې نه قبلوينه

په دا يوه خبر خوشحال يم
چې خان غريب به ټول يوې خاورې ته ځينه

په داسې خلكودې بدل كړم
چې دعزت سرمايه بالكل نه لرينه

په ديواله مې سر اوچت كړو
جنۍ لګيا ده ځانله سترګې توروينه

په زړه به لويه تيګه كېږدم
جانانه تانه به يې ورو ورو صبرومه

په زړه دې ډېر داغونه راكړل
ستا دجفا كيسې به چا چا ته كومه

په زړه مې غر دګيلو پروت دی
هله به يې وايم زه دې سر په زنګون ږدمه

په زنګدن دې ژبه بند شه
ماته دې ټول عمر دروغ ويلي دينه

په زنګدن كې مې رانغلې
د جنازې لاندې مې مه ځه مخ تورنه

په زنګدن مې راحاضر شه
بيا تر قيامته پورې نشته ديدنونه

په زنګدن مې راحاضر شه
چې په سلګو كې سترګې تاته واړومه

په زيارتونو به جوړ نه شم
ما به د سپينې خولې ازاد اخيستی وينه

په ژړا هغه خلک ژاړي
چې د محفل ياران يې تورې خاورې شينه

په سپينه ږيره راپسې شوې
رب خو دې مړ كړه د لمسی په ځای دې يمه

په سر دې كوم غماز ولاړ دی
چې دې زما غريب يارۍ ته نه پرېږدينه

په سور سالو كې ګناه نشته
ګناه نجلۍ كې ده چې ړنګه بنګه ځينه

په صبر صبر پوره نشوه
سبا مې نيت دې بې صبرۍ ته ملا تړمه

په صورت روغ درته ښكاريږم
لكه غنم د زړه په سر چاودلی يمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غټو سترګو دې مين شوم
ځکه مې غټې غټې اوښکې په مخ ځينه

په غم کې ستانه کمه نه يم
لېونی نه يم چې به کلي خبرومه

په کټ کې سمه شه ځای راکړه
لکه لړم په دېوالو رااوښتی يمه

په کشمالو کې مې حلال کړئ
چې جنازه مې ښاپيري اوچتوينه

په کوخه تېر شوم ګناهګار شوم
شړنګار يې خيږي زولنې راته راوړينه

په کوژدن شوې مئين مه شې
ته به ولاړ يې دا به بل ته ودوينه

په ګودر سور سالو ښکاره شو
ما ويل دې سپينو اوبو اور واخيست مينه

په ګودر څه ټکه لو يدلی
چې کشره خور يې بدرګه ورسره ځينه

په ګودر سور سالو ښکاره شو
ما ويل دا سپينو اوبو اور واخيست مينه

په ګودر سور سالو ښکاره شو
چاوې سالو دی وچاوې اور ولګيده

په لاره تلې کړه وړه شوې
د ډېره خاله دې زېړ ګل وشرماونه

په لاره تلې مخ دې راستون کړو
د ظالم لورې په ګولی دې وويشتمه

په لښتي ټوپ کړه بيا راټوپ کړه
چې د اوربل روپۍ دې ګډې وډې کړمه

په لوی ګودر دی ښځې پرې ولې
په نری بادی يې وچوی مين دی کړمه

په ما دې ټول کلی خبر کړ
په تا دې يو دا دا خبر دی زړه دې چوينه

په ما دې ځوانه ځواني اور کړه
په تا دې اور شي د همزولو مجلسونه

په ما دې کړې څه بلا ده
چې دې د در خاورې په جيب کې ګرځومه

په مخ دې شرک د زلفو راکړو
ځکه مې اوښکې د ملالو سترګو ځينه

په مرګ به دواړه سره مړه شو
ارمان مې دا دی چې به وړاندې وروسته شونه

په مرګ به مړ راپسې نشې
دا لباسې اوښکې د هر چا په مخ ځينه

په مرګ به مرم پاتې به نشم
ګور ته به يوسم ستا رټلې ځوابونه

په مرګ دې نه مرې جانان خوږ دی
په رنځ دې پرېوزې چې پوښتنې له ی ورځمه

په مسافرو مې زړه نه سوو
اوس مې پرې سيزې چې مې يار مسافر شونه

په ناعلاجه مرض پروت يم
په اشنا دوه قدمه ګران دې نه راځينه

په نيمه شپه دې ببرې راوړې
ببرې دې نه خورم ما توتان خوږلي دينه

په نيمه شپه راشه جانانه
د زړه تمبې مې نيمکښو پرې ايښې دينه

په وينو سور لکه ګلاب شه
پښتنې ناوې به دې تور اوربل کې ږدينه

په يار مې ترخې زرغونې شوې
زه يې د ديدن په تمه يم چې رابه شينه

په يارانه دې پويه نه شم
په جدايۍ دې لکه مالګه اوبه شومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیزوان په کورمه کې جوړیږي
د پېښور زرګره مات دې زه لاسونه

پېزوان مې ستا برېتو کې بند شو
تر دروازې پورې جوړه درسره تلمه

پېزوانه ستا نه ګیله من یم
د لیلا سرې شونډې خو تا ښکل کړې دینه

پېزوانه کوز شه اوبه وڅښه
سبا اختر دی په سرو شونډو به دې ورمه

پېغلتوب نیمه پاچاهي وي
ورک ناویتوب شه چې دوه نیمې ورځې وینه

پیغله ګودر ته روانیږی
زړه یې منجله کړو پری منګی راوړی مینه

تا به په سرو وینو کې پرېدې
ما ژړوي د معشوقو دغه ظلمونه

تا چې په مخ خپېړه راکړه
د دلاسې سرې مې نشته وبه مرمه

تاسی دی بر ګودر ته ګوری
د بیغلو جنګدی منګو ټی ګذاره وینه

تپه تیاره ده نه دې وینم
بنګړو ته شرنګ ورکړه چې ودې پېژمه

تر هدیرې راسره لاړ شه
د جنازې بازو مې پرې نه دې مینه

تردې پورې ټوپک دې ځار شم
په غاړه ستا دی کړه زه درسره ځمه

تکل به کله د راتلو کړې
زه دې د لارې څوکیداره ناسته یمه

تنور چې تود شي اخیر سوړ شي
زړه چې مئین شي همیشه لمبې وهینه

تورو ته سپین خلک پیدا دي
ځکه د سترګو تور د سترګو مینځ کې دینه

توره به نه کړې نو به څه کړې
چې دې شېدې د پښتنې رودلې دینه

ته بې وفا شوې زه دې هېر کړم
زه بې وفا نه یم چې تابه هېرومه

ته چې په ما پورې خندا کړې
خدای دې مئین کړه چې زما د خندا شینه

ته چې زما د یاری نه وې
زما ویده زړګی دې ولې ویښونه

ته چې زما قبر ته راشې
زه به په قبر کې اشنا خوشاله شمه

ته د کوهاټ په غاښې راشه
زه دره وال ټوپک په غاړه ګرځومه

ته د ګودر غاړی ته راشه
ما په منګی کې پراټې راوړی دینه

ته ماز دیګر ګودر ته راشه
په ګودر کیږی په اسانه دیدنونه

ته ماز دیګر ګودر ته راشه
زه به منګی په لپو ورو ورو ډکو مه

ټبر دې ټول راباندې ګران دی
زه ستا لپاره د ورو سلام کوومه

ټکرې د ځان پسې راکاږې
خاونده خدایه مېلمنه به د چا وینه

ټګې دې وکړه ټکه یاره
ستا دې ټګې زما دې صبر په خدای وینه

ټنګه وعده راسره وکړه
د جنکو په وعده نه شته اتبارونه

ټوپک ویشلی به خدای جوړ کړي
سترګو ویشتلی به رنځیږي مړ به شینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټوټې ، ټوټې په تورو راشې
د بې ننګۍ آواز دې رامشه مینه

ټوټې ټوټې دربانديې زه شوم
په بخملي سینه دې نور کوي خوبونه

ټوټې ټوټې زړه به راټول کړم
بیا به په نوم د یاراني سرې رټمه

ټول مې د زړه په سر راټول شوې
میرات شې غمه په خندا دې تېرومه

ټیکرې د ځان پسې راکاږي
خاونده خدایه مېلمنه به د چا وینه

ج چ ځ څ خ

جانان په هیڅ نه رضا کیږي
د دروغجن ملا دې ورک شي تعویذونه

جانان زما زه د جانان یم
که په بازار مې خرڅوي ورسره ځمه

جانان زما سره پښتو کړي
چې سترګې توري کړي لکۍ ورته پرېږدينه

جانان مې ستورې د اسمان دې
نه ورختی شم نه مې زړه صبر کوینه

جانان مې لاړو اسماني شو
اسمان چې ځمکې ته راځي قیامت به وینه

جانانه تور څادر په سر کړه
ځان مرور کړه چې جرګه درولیږمه

جانانه ته خو داسې نه وې
د چا خبرې دې ضرور منلې دینه

جانانه ته خوداسې نه وې
ښایي جواري دې دبل چاخوړلي دینه

جانانه خپل وطن ته راشه
پردې وطن د مېړو قدر کموینه

جانانه خپل وطن ته راشه
په دالانونو کې دې لګي خړ بادونه

جانانه خپل وطن ته راشه
غمازان ستا په جدایۍ اختر کوینه

جانانه خپل وطن ته راشه
که خلک ډېر دې پرې اباد دې خپل کورونه

جانانه دومره په ما ګران یې
چې ته روان یې زه دې شمارم قدمونه

جانانه دومره را سره واې
لکه بر ېښنا چې د با رانه سره وینه

جانانه راشه چې پخلا شو
زمونږه ښوک دي چې به مونږ پخلا کوینه

جانانه راشه چې پخلا شو
عمر د ژمي مازدیګر دی تېر به شینه

جانانه راشه دا دی وخت دی
پلاړ مې د سر سودا د بل سره کوینه

جانانه راشه که دیدن کړي
د زنګدن خولې په ما راغلي دینه

جانانه راشه که راتلی شې
ښکلی بشر مې په کفن کې پټوینه

جانانه زېرې مې دربانديې
زمونږه کډه ستاسي کلي ته درځینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

جانانه ستا د زړه لپاره
زه په غرمه د ګودر غاړې له درځمه

جانانه ستا ديدن لپاره
زه په زړه شپاله کې ببرې ټولومه

جانانه ستا ديدن لپاره
زه د کابله په ټکس راغلې يمه

جانانه غلې غلې ګورې
يا دې څه ورک دي يا دې زه ليدلې يمه

جانانه غم دې دومره خوږ دی
چې د دنيا خواږه يې خاورې ايرې کړېنه

جانانه فکر پکې وکړه
مينه سور اور دی وارخطا نشې مينه

جانانه ولې لېونی شوې
په لاره ځې په تيګو ولې زيارتونه

جانانه ويښ يې که ويده يې
ستا په کوڅه مې لاس ترلی تېروينه

جدايي راغله لارې دوه شوې
مرګ مې قبول دی جدايي نه قبلومه

جنی د پلاره دی وير يرېږم
ګودر ته راشه کور ته نه درسره ځمه

ځان په ازغوباندې سوری کړه
که چېرې غوارې ديارغېږه کې خوبونه

ځان د وطن په شمع سيزه
چې پتنګان دې د زيارت طواف کوينه

ځان دې زما په ديدن موړ کړه
بيا به مخ په سپين کفن کې پټوينه

ځان يې زړو جامو کې جوړ کړو
لکه په وران کلي کې باغ د ګلو وينه

ځای د داغلو په کې نشته
جانانه څله داغوې داغلي زړونه

چا يې پلو ليدلی نه و
اوس د تورخم په سرک ځي سرتور سرونه

چرګه مرۍ کې ناسور شه
زه د ليلا غېږې ته اوس راغلی يمه

چنار به ولې سر لوړ نه کا
چې جنکۍ ورلاندې سترګې تورويِنه

چې په ژوندون مې په کار نشوئ
که مې د قبر مجناور شې څه دې کړمه

چې په ښايست مې خفه کيږې
نور به د ځمکې خوب کوم چې ژېړه شمه

چې په مرض مې نه پوهېږې
طبيبه مه ګوه زما د لاس رګونه

چې پېغله لور يې په کاله وي
پس د ماښامه دې پنځوزی ګرځوينه

چې پېغله لور يې په کاله وي
د هغه کور سابه جواری مزه کوينه

چې تاته ګورم ژړا راشي
چې ځانته ګورم په ما لا ډير دي غمونه

چې تورو خاورو ته مې سپارې
په خولې مې کېږده د سورکو شونډو سرونه

چې توره نکړې نو به څه کړې
چې دې شېدې د پښتنې رودلي دينه

چې جنازه مې روانيږي
پاس په کفن باندې مې وشيندئ ګلونه

چې چېرته ته وای هلته زه وای
نصيب تقدير مې له تا لرې ګرځوينه

چې خوك له خپله ځانه دروندوي
ټولې دنياته ددراندۀ ګومان کوينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې خط مې وایي ورته ژاړه
ماچې لیکه ورته مې ډېرژړلې دینه

چې خویندې کښېنې وړونه ستایي
چې وړونه کښېنې خویندې بل ته ورکوینه

چې د دیدن نصیب یې نه وي
په یوه کوځه کې سره وړاندې وروسته شینه

چې راپسې نشې قرانه
زه د جانان لپاره لاس درباندې ږدمه

چې ژوندون وي جانان به راشي
چې ژوندون نه وي بیابه نه وي دیدنونه

چې سا مې اوځي رانږدې شه
په دواړو سترګو راته کیده سره لاسونه

چې سترګې تورې کړم شرمیږم
چې شونډې سرې کړم غمازان مې نه پرېږدینه

چې سر زما وي ښنګل ستا وي
د هغه وخت په انتظار یم رابه شینه

چې سر زما وي ښنګل ستا وي
مزه به دا وي چې ویده د عمر شمه

چې سړی هر ښومره پښتون شي
زړه چې مئین شي پښتو ټوله تربنه ځینه

چې سور پرتوګ دې وکړو
نور یې زمونږ دکلي منع کړه چې مرمه

چې عاشقي یې کړې نه وي
د پادې خر دی سبا ځي بېګا راځینه

چې عاشقي یې کړې نه وي
هغه به ښنګه د ایمان دعوه کوینه

چې فکر بند په زولنو کړم
چې رانه خلاص شي برابر جانان له ځینه

چې کله کله راپه یاد شې
دېوال ته کېنم ځانته غلی وژاړمه

چې کلي واله مې ګنلې
ځکه مې سوال د سپینې خولې درته کاونه

چې ماز د یګر شی زړه مې ښه شی
په ګودر حوړ شی د منګیو کتارونه

چې مازد یګر شی عاشقان ژاړی
چټه له خیاله منګی وړی په ګودرونه

چې مې په جېب کې دولت ډېر و
خپل مې لا څه چې د پردو خپل شوی ومه

چې مې د تورو سترګو وار و
د چا به کار و چابه هسې غږ کوونه

چې وعده وکړې پوره یې نکړې
ژبه یې پرې کړې چې وعدې پرې نه کوینه

چې وي پښتون اوپښتونکړې
داسې کسانوته به ګورې کړنګونه

چې هدیره باندې تیرېږې
زما مزار ته مخ راواړوه مینه

چې یوړم یوړم اوبو یوړم
چې بې ګودره ګډ یدم اوبو به وړمه

چېرته عاشق سړی ولاړ دی
ساړه ساړه اسویلي کړي باد یې راوړینه

ځانګه به نن سبا کې ګل شي
ما یې په سر کې سرې غوټۍ لیدلي دینه

ښنګ ته مې مه راځه جانانه
سبا به بوی د لونګین درځخه ځینه

ښنګه په سپینه جامه ګرځې
رب دې مئین کړه چې خیرن دې ووینمه

ښنګه د ورایه په خندا شوې
لکه چې غم دې د زړه ټول هېر کړی وینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه نرۍ يې لکه لښته
مور دې ړنده شه چې په تا اوبه راوړينه

څوک په رضا له ملکه نه ځي
يا ډېر غريب شي يا د يار له غمه ځينه

څوک چې په چا باندې مين شي
هغه غمجن شي د هر چا د خندا شينه

څوک چې په شنو سترګو مين شي
پس د ماښامه دې پنځېزی ګرځوينه

څوک چې د ښکلو وفا غواړي
ماته کيسه د صنوبر راياده شينه

څوک چې د يار په غېږ کې پروت وي
په نورو خلکو د ړندو ګومان کوينه

څوک مې د حاله خبر نه دی
لکه چنار مې په ډډ اور ولګېدنه

خا ونده دا ګناه مې معاف کړی
بيا به دخوړ په عاړه نه کرم ګلونه

خال به د يار له وينو کيدم
چې په شين باغ کې ګل ګلاب وشرموينه

خال يې په غونډه زنه کېده
بيا ما ورپرېده چې پرې ښه نخرې کومه

خاورې د يار د کوڅې راوړئ
پاس په کفن کې (لا اله) راته ليکينه

خاونده بيا دې پسرلی کړو
جونه شفتل کړې وړکې سيل ته تللې دينه

خاونده بيادی مازد يګر کړ
په ګودر جوړشو دمنګيو کتارونه

خاونده ټوله مې ترې ځار کړې
زما په سر يې غرغرې منلې دينه

خاونده ښه چارې راوشوې
نه مې يار يار شو نه يې خلاص د غمه شومه

خاونده دا به دې رضا وي
چې د ځوانۍ عمر په غم کې تېرومه

خاونده دا به دې رضا وي
چې نور دې ګل کړل زه غوټۍ ورژېدمه

خاونده دا به ستا رضاوي
چې دځوانۍ عمر په غم کې تيرومه

خاونده دا ګناه مې معاف کړې
بيا به د خوړ په غاړه نه کرم ګلونه

خاونده سل ځله ژوندراکړې
چې دجانان په مينه سل ځله مړشمه

خاونده کوم يو پکې خوښ کړم
مرګ او بېلتون راته جوړه راغلي دينه

خاونده ما خو داسې نه وېل
چې مساپر شم څوک دې خير نه راکوينه

خاونده ما د ګودر ګل کړې
چې جنګۍ مې شوکوي سر کې مې ږدينه

خاونده ما دګودر ګل کړی
چې جنګي مې شوکوی سرکې مې ږد ينه

خاونده مرګ په ځوانۍ ورکړې
چې جنازه يې د ارمانه سره وړينه

خاونده مرګ په ځوانۍ ورکړې
چې کلی کور يې د ځوانۍ ارمان کوينه

خبر مې کله کله اخله
د لېونتوب آواز مې نن سبا درځينه

خپلو جامو سره مې ښخ کړئ
جانان په غشو د بنو ويشتلی يمه

خدايه د مور يې ورته پام کړې
چې په لنډۍ زنه يې ووهې خالونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه دا مور یې لېونۍ کړې   مئین پرې زه یم اوس یې بل ته ورکوینه
خدایه کوچیان په کوچ روان کړې   چې دا ښایسته بدرنګې ګډې وډې شینه
خدایه ګورګورې تورې مه کړې   جنکۍ سرې شونډې ورځې تورې راوړینه
خدایه مئین ځوک په چا مه کړې   چې وس یې نه رسي په مخ یې اوښکې ځینه
خدایه نرۍ نرۍ باران کړې   چې د لیلا ګډې ترلې پاتې شینه
خدای به دې بیا راته محتاج کړي   زومبک زومبک ځنې مې بیا راغلې دینه
خدای به دې زلفې په لاس راکړي   ماته د کلي ماشومان دوعا کوینه
خدای به مو بیا سره یو ځای کړي   دسمال راواخله اوښکې پاکې کړه مینه
خدای په ورې جلکۍ مئین کړم   د کوټنو ګټې په ما راچلوینه
خدای خو دې دا ځلې راجوړ کړه   بیا مې توبه ده ښېرې نه درته کومه
خدای خو دې دا ځلې راجوړ کړه   خلک به وایي چې سپېره دی یار یې مرینه
خدای دې په تنګه کوځه راکړه   چې د سینې روپۍ دې ګډې وډې کړمه
خدای دې په داسې ځای کې راکړه   چې ته ناري کړې زه دې غېږ کې ټینګومه
خدای دې په سر منګی ټوټی کړه   چې په اوږدو زلفو دې راشي سېلابونه
خدای دې په واورو کې ایسار کړه   چې د تودې غېږې مې درشي ارمانونه
خدای دې د پوزې پېزوان مات کړه   چې د زرګر په دوکان دواړه یو ځای شونه
خدای دې د خولې لاړې دارو کړه   زه درتلی نشم بس دوعا درته کوومه
خدای دې زما کړه غونډې منډې   په سر به پنډې چلوم تابه ساتمه
خط مې لیکو قلم مې مات شو   د جانان نوم رانه نیمګړی پاتې شونه
خلک به وایي چې وره ده   ورې زما په زړه چړې منډلې دینه
خلک تپوس له د رنځور ځي   زه چې رنځور شم د جانان تپوس وړمه
خلک چارګل خونړی بولي   ما د نتکۍ په ډنډر ډېر وژلي دینه
خلک دې وایي تُهمتونه   زه د لیلا په غېږ کې چا لیدلی یمه
خلک زیارت له پتاسې وړي   زه د جانان لپاره غونډه روپۍ وړمه
خلک شراب وځښي نشه شي   ما د لیلا د لاس اوبه نشه کوینه
خلک قیامت ته خفه کیږي   زه خوشالېږم چې جانان به ووینمه
خلک له غمه امان غواړي   زه د جانان په غم کې ډوب خوشاله یمه
خلک مې ټول تپوس له راغله   هغه رانغلو چې یې پروت له غمه یمه
خلکو زړې یارۍ تازه کړې   زما په نوې یارۍ اور ولګېدنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکه گودرگوري گډيږی
زه بې گودره گډيدمه لا هو شومه

خمارو سترگو ته دې وايه
چې مې ماشوم زړگی نور نه ازاروينه شي

خندا کوې ياري دې نشته
تشه خندا د لباسې جنکو وينه

خود به يې زه د در ملنگ يم
چې سپينه خوله راته خيرات کې راکوينه

خولگی دې خورم نه پرې مړېږم
نامردې تا پکې گني کرلي دينه

خولگی دې خورم نه پرې مړېږم
نامرې ټوله راپشا شه چې دې وړمه

خولگی مې خوره څو يې خوړاى شي
شکره نه ده چې په تول به کمه شينه

خوله به په زوره درنه واخلم
وړوکی نه يم چې ځاري درته کومه

خوله به تر شونډو لاندې درکړم
په تورو غاښو مې لونگ کرلي دينه

خوله به د خداى په رضا درکړم
منگی مې ولی ښوروى لنده دې کړمه

خوله د ډېوې رڼا کې راکړه
په توره شپه کې دې زلفان خولي له راځينه

خوله د ملا د لور خوږه وي
د شکرانې چرگان يې ټول خوړلي وينه

خوله دې د تريو انار دانه ده
د رنځورانو قافلې درپسې ځينه

خوله دې د سپينو زرو جام دى
زما پرې پام دى چې موزې پرې اوبه څښينه

خوله مې غوښته ژبه يې راکړه
خدايه سخي نجلی ته ورکړې جنتونه

خولې ته مې سوږ اوسيلی راغی
زړگيه بيا به دې جانان ياد شوى وينه

د ډ

د اباسين څپې دې يوسه
چې مور دې شگې لټوي پلار دې خوړونه

د اسرى منگولې نرى غاړه
گودر ته لاړه دچا ژوند خرابوينه

د اواړه ستا د زړه لپاره
چې د همزولو نه جدا گودر له ځمه

د اوبو غرپ کولی نشم
په زړه مې ستا د مينې ليک دى وران به شينه

د بې وفا جانان د لاسه
د زړه دپاسه مې پولی ولاړې دينه

د بې وفا نامه دې راکړه
تا څه ليدلي دي زما په زړه داغونه

د تور لحد نه مې زړه بد دى
ځوانان ايسار کړي پالنگ تش کور ته ليږينه

د تورو زلفو په څنگل کې
يار په منگول کې گرځوم چې ورک به شينه

د تورو سترگو ديدن راکړه
راباندې جوړ کړه بيا د خاورو امبارونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټپو وار راسره کېده
ماته بې واره ټپې خوند نه راکوینه

د ټپې وار درباندې راغی
شفتل خورکه رنگ دې زېړ وتښتېدینه

د ټولو بدو به توبه کړم
جانانه ستا دمینې نه توبه کومه

د جانان ژبې ته حیران یم
څومره خوږې پستې خبرې پرې کوینه

د جانان غم زما سایه ده
چې چېرته ځم زما نه مخکې وروسته ځینه

د جانان مرگ راته اسان دی
چې دی ولاړ وي زه به بل ته وخاندمه

د جلا لا گودره وران شي
په جنکودې سا لنډۍ ولگاو نه

د جنازې بازو مې نیسه
چېرته به ما په راستی خوله درکړې وینه

د جنکو کاپرې سترگې
لوگی بهانه کړې ژړا یار پسې کوینه

د جنی څانگې وانگې ونه
ربه زمونږ په کور یې راولې خاښونه

د چا به شنې سترگې خوښېږي
څوک به په تورو سترگو ځان قربانوینه

د خپل وطنه به دې ورک کړم
ما په ملالو سترگو ډېر ورک کړې دینه

د خولې مې تورې وینې لاړې
زه د هجران ښامار په زړه خوږلی یمه

د ډېره غږ کولی نشمه
د سوال یارې ده اوس به گډه وډه شینه

د روغیدو تمه مې نه شته
جانان په غشو د بڼو ویشتلی یمه

د ریبارانو ځای جنت دی
خدایه زما ریبار له ورکړې دوزخونه

د ریبارانو ځای دوزخ دی
خدایه زما ریبار له ورکړې جنتونه

د زړگي سره ناچارې ده
مین په تا یم ناز د ډېرو خلکو وړمه

د زړه دپاسه مې امبار شه
د جانان غمه د عمرونو ځای دې یمه

د زلزلې پشانتې راغلی
زه دې محفل کې د خبرو وویستمه

د زلفو تار مې اوبو درووړ
په غم شر یکه مینه نیسه گودرونه

د سپینې خولې قیمت دې وایه
که سر پرې درکړم باقې دار به څومره شمه

د سپینې خولې یاران دې نور دې
شفتلو پنډوو ته دې زه نیولی یمه

د سترگو جنگ دی ورته ټینگ شه
کاږه واږه بانه په زړه ویشتل کوینه

د سور سالو مېرمن ته وایه
نور دې د ژوبلو زړگو نه اخلې ازارونه

د طالبانو دا عادت دی
د وظیفې سره مې گوتې تاووینه

د غرغرې میدان ته راشه
سبا مې ستا په تهمت دار ته خېږووینه

د غرور جام به دې نسکور شي
په عاشقانو باندې مه کوه ظلمونه

د فکر ټال دې راته جوړ کړو
ته رانه لاړې زه یوازې زنگېدمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کبرجن جانان د لاسه / د زړه دپاسه مې پولۍ ولاړې دينه

د کشمالو منجيله وکړه / چې خو شبوی دی د منګی د بيخه ځينه

د کوه قاف غر ته ختل دي / څوک چې ياري د بې وفا سره کوينه

د ګلاب مينځ کې ګل وچيږي / چېرته عاشق سرې به لاس وروړی وينه

د ګودر غاړه ورته نيسه / د نجلی خوی د مرغاوی دی رابه شينه

د لرې مرم د نږدې سوزم / افغانستانه زغم د دواړو نه لرمه

د لنډۍ ونې نه دې ځار شم / لکه سيسی چې په کمر ولاړه وينه

د ماز د يګر ګودره وران شی / په خندا درشم په ژړا درنه راځمه

د مازد يګر ګودر ته راشه / ما په منګی کې پراتې راوړی د ينه

د مازد يګر ګودر له راشه / زه به منګی په لپو ورو،ورو ډکومه

د مازد يګر ګودر له مه ځه / پيغلی ابو پر ځای و ينې دکو ينه

د مرګې هسې نوم بدنام دی / زه د جانان مينې پخوا وژلی يمه

د مړوند خوب چې چا ليدلی / د بالښت خوب ورته مزه نه ورکوينه

د مساپر يار زنګدن دی / مخ يې وطن ته کړئ چې سا يې وخيږينه

د مسافرو ډلې راغلې / زما د يار ډله وروستی ده رابه شينه

د ملکنډ د سر توتې وای / په اور ستې وای تهمتی نه وای مينه

د ملنګانو سره مل وای / ګډ په ځنګل وای چې مې نه ليدای غمونه

د ملنګی کچکوله مات شې / چې در په در دې ګرځوم تش دې راوړمه

د منګو ټو کتار يې جوړ کړو / لنډۍ بازار يې په ګودر ولګاونه

د منګوټو کتار يې جوړ کړو / لنډۍ بازار يې په ګودر ولګاونه

د ناز کتو دې اثرې کړم / د کړس خندا دې لېونی د دنيا کړمه

د ناستې ځای دې راته ښايه / چې زه په هغه ځای کې وکرم ګلونه

د نيمې شپې راتګ دې ورک شه / زه په توده بړستن کې نېغه کيناستمه

د نيمې شپې سندرې خوند کا / څوک به مين وي څوک به ورک له ملکه وينه

د وطن تيګې مې خوراک وای / نه وای خوراک مې په پردې وطن ګلونه

د وفا تمه ترينه مکړه / بې وفايې خو د هر ښکلې عادت وينه

د يار يوه شوه زما بله / نصيبه داسې سوال مې کله کړې ونه

د يدن دی سين کړه را لا هو کړه / زه په غاړه دګودر ولاړه يمه

دا اوسنې زلمې د څه دې / د جنکو پسې د پيازو غوټه ورينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا به د پاک الله رضا وي
چې د ځوانۍ عمر په غم کې تېرومه

دا به له ما نه پوره نشي
چې هر ساعت دې په جرګو پخلا كومه

دا په ځير ځير چې درته ګورم
ما درکې نښې د يارۍ ليدلې دينه

دا خو انصاف نه دی جانانه
چې دې مين کړم اوس مې نه کړې تپوسونه

دا خو د استا د يارۍ ټس دی
چې په زېړي مازديګر كډې باروم

دا خو مې زړه دی چې لا ټينګ دی
دومره غمونه درياب‌ونه وچوينه

دا دا مې نه درکوي تاله
راشه زما په دا دا وکړه تعويذونه

دا ستا به هېر وم که په ياد وم
زه چې قدم په قدم ږدم تا يادومه

دا ستا په سترګو کې پيريان دي
چې په تا راشي غوټې ماله راکوينه

دا ستا په مينه مې سوګند دی
ما دې خدای نه لري چې تا به هيرومه

دا ستا د دوه ورځو خندا وه
زه به ژړا درپسې ټول عمر كومه

دا سر ترلې مور دې مړه شه
چې پيشو ميو کړې دا به نېغه ناسته وينه

دا سر ترلې مور دې مړه شه
د ورځې خوب كړې د شپې تا رانه ساتينه

دا سرې منګولی نرۍ غاړه
ګودر ته لاړه برګ منګی ترخکې وړينه

دا لېونی لېونی ګرځه
په چم کې ګرځه چې ډاوه درباندې يمه

دا ما پخپله په ځان کړې
که مې ددې نه حال بدتر شي خوښ پرې يمه

دا مخامخ دېواله پرېوزې
تانه پناه دې توری سترګې شنه خالونه

دا نازولې لور د چا ده
چې هر سبا توروي سترګې ږدي خالونه

داده ګودر غاړه راواخله
لکه زخمی هيلۍ په ډبکې ناسته يمه

داسري منګولي نرۍ غاړه
لكه كو تره په مكيز ګودر ته ځينه

دځان عزت كه چېرې غواړې
مدام کوه دنوروخلکوعزتونه

ددې ګودر غاړې ته ګوره
نرۍ لوګۍ دی پېغلې زړونه وريتوينه

ددې نه لا وړوکی ښه وم
د جنګو سره به يو ځای ګرځېدمه

دريغه چې زه دیارکفن وای
چې په لحدکې ترې چاپېره وای مينه

دګودر خواکې ونې کيږده
چې شا ليلا منګۍ په سيوری ډکو ينه

دګودر زر اجازت راکړه
ما ته کو څه کې جنګی ولاړې دینه

دګودر غاړه به ښا يسته کړی
ورله روان شول د بلبلو کاروانونه

دګودر غاړه پرې ښايسته ده
څا نګه دی خدای شامدام روغه لر ينه

دګودر غاړه دې اغزي کړه
په سترګو ړوند شی بخملی پنې لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګودر غاړه ورته نیسم
دګودر غاړه ورته نیسه
دګودر غاړه ورته نیسه
دګودر غاړه يې ناغه کړه
دګودر هر بو ټی دارو دی
دګودر هر بو ټی داروده
دګودر هر بوټی تازه دی
دګودر هر بوټی دارودی
دګودر هر مازد يګری ښه وي
دمازد يګر اوبوله مه ځه
دمينې دغه نښانې دي
دونيا د يار له سره ځار کړه
دې پورې کلي کې مين شوم
ډولی يې ودروه غمازه
ډيوه رڼا کړه خوله مې واخله
ډيوې مې بلې په مزار کړه

زما جانان پردی لار تللی رابه شينه
دجنلی خوی دمر غاوی دی رابه شينه
ليلا دجنو ميره ده مخکې دربه شينه
زلو په غاړه کړه دصبر تاويزونه
چې پری لګيږی د نجو نکو پلونه
چې لګيدلی پری د پيغلو پلونه
هرمازد يګر پری جو نې سترګې لګو ينه
جونی پری هره ورځلاسونه لګو ينه
چې جونې ټولی ماز د يګر سيل له راځينه
په ګودر زانګی دکوډګرو تاويزونه
ديوۀ زړګې نه بل ته لاره تللي وينه
دونيا به تل وي ياران کله کله وينه
ملک يې ښوک دی ننواتې ورليږمه
چې اخيري ديدن يې وکړم بيا دې ځينه
سبا به وايې چې ما خوب ليدلی ونه
چيرته وختونو کې د مينې يار دې ومه

ر ز ژ

را پسې مه غيږه سپيه
راځه چې دواړه ټال کې کېنو
راځه چې دواړه سره يو شو
راځه چې دواړه وطن پرېږدو
راشه اينه دسمال دې واخله
راشه په زړه مې ګوتې کېده
راشه په زړه مې ګوتې کېده
راشه په سترګو کې مې خوب شه

ستا د مېرمنې په سلا راغلی يمه
ټال به بهانه کړو سينې مينځ به جنګوونه
زما ستا ښوک دي چې مونږ پخلا کوينه
وروستی خبرې به سپين ږيري جوړوينه
نه دې ياري کړم نه دې ښنې ګرځومه
چې عاشقي مې درمعلومه شي مينه
ياره په تا دي که په ما دي ډېر غمونه
زه شوګيرو د بېلتانه وهلی يمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه زما په ښنګ کې کېنه
چې درته ووایم د سوي زړه حالونه

راشه زما په ښنګ کې کېنه
که تمباکو غواړې خولګۍ به درکومه

راشه زما په ښنګ کې کېنه
که ته شرمیږې لاس به زه درواچومه

راکړی ګل دې ببرته واخله
زه د هجران په سفر ځم مړاوی به شینه

رامعلومیږې یار مې بایلود
د بېلتانه په جوارګرو واوښتمه

رب دې په مخ ږیره ښکاره کړه
چې د غرور کنډول دې دړې وړې شینه

رب دې زما کړه خپله یاره
ما ستا په سر باندې اخیستي تُهمتونه

رنګ به مې ولې نه توریږي
ما یې د غېږې لونګین خوړلي دینه

رنګ به مې ولې نه ژیړیږي
په ما یې کړي د زعفرانو تاویزونه

رنګ به مې ولې نه ژړیږي
چې مې اشنا د ماشومانو خوی کوینه

رنګ مې په تاپسې ژیړیږي
کم عقله مور مې د زېړي دارو کوینه

ریبار مې ډېر ګرندی راغی
چې مرور اشنا به څه ویلي وینه

ریباره خدای دې سزا درکړي
لېږلی ما وې بند دې ځان ته وتاړنه

ریباره ښه سوچ پکې وکړه
جانان ښایسته دی که خدای زه لېونی کړمه

زړګیه صبر شه مه ژاړه
تل به اشنا په سفر نه وي رابه شینه

زړګي ته ډیري پلمې اوکړم
دیارسرې شونډې په پلمونه هیروینه

زړګیه پام چې مئین نه شې
اوس معشوقې په زړه داغونه لګوینه

زړګیه ځان ورته تکړه کړه
اشنادسپین مخ نه نقاب پورته کوینه

زړګیه خدای خبرکه روغ شې
د کړو وریځوپه خنجرخورې ګوزارونه

زړګیه دا دې زما حال کړ
د یار کوڅه کې د دیدن غواړم خیرونه

زړګیه صبر دې په خدای شه
په هغه ګل چې نازیدې د بل چا شونه

زړګیه صبر دې په خدای شه
جانان په غېږ خلکو ځان حسابوینه

زړګیه صبر شوې که نه شوې
که صبر نه یې له ګرنګ دې غور ځومه

زړګیه صبر شه مه ژاړه
څوک چې سرې شونډې ښکلوي رنځور به وینه

زړګیه صبرشه مه ژاړه
ستاپه ژړااشنادنازخنداکوینه

زړګیه مه یې رانه غواړه
د جانان کلي نه پرون را غلی یمه

زړګیه مینه پکې نشته
نن واړه ښکلي د لباس خندا کوینه

زړګیه هلته پاتې کیږې
چې په سیخونو دې ټومبې په اور دې ږدینه

زړګی زماروغ لیونی شو
اوس رانه غواړې دپردی ښنګل خوبونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړګی مې تاسره بندي دی
د خدای لپاره بندي ښه ساته مینه

زړګی مې ټول پرهرپرهردی
دیاردزلفوپه تاروبه یې ګنډمه

زړګی مې نشته چیرته ورک دی
زیری به ورکړم که جانان موندلی وینه

زړه په مثال دسوداګردی
چې چېرته خوښ شي هلته واړوي بارونه

زړه خو مې یو و چې تا یوړو
کدو خو نه دی چې به ونیسي ګلونه

زړه مې په توپو نه نړیږي
ستا په وړو خبرو دړې وړې شینه

زړه مې په تورو غرو مین دی
د تورو غرو مزل کوم ژړا راځینه

زړه مې په شنو سترګو مین شو
د شنو جنډو زیارت ته ځم چې رضا شینه

زړه مې د خولې په وینا نه دی
که نصیحت ورته سبا بېګاه کومه

زړه مې د سترګو ګیله من دی
چې دیدن ته کړې زه عبس غم تېرومه

زړه مې دورانې کلا برج دی
د غم چیچنې پکې خالې جوړوینه

زړه مې دې ستا په غیږ کې وچوي
چې دچرمو کمیس دې رکګ په وینو شینه

زړه مې ماشوم دی نه پوهیږي
په نیمه لار کې رانه غواړي دیدنونه

زړه مې نري درزونه وکړ
لکه دیوال چې زلزلې وهلی وینه

زلفی یې بییا پر مخ خوری کړی
د ماز د یګر ګودر له څی ځان سنګارو ینه

زما پرې هسې نوم بدنام شو
د لیلا سرې شونډې پېزوان خوړلي دینه

زما په تشه خندا مسته
که خوله مې درکړه لېونی به شې مینه

زما په ټول محفل سلام دی
دا مې کلام دی چې اشنا د ټولو یمه

زما په دې وطن کې څوک دي
جانانه ستا سترګو ته شپې سبا کومه

زما په سترګو کې دې ګل شي
که زه به یې ستا په مینه بل ته غړومه

زما په سر دې منګی مات کړ
اوس به بخیلې مور ته څه بانه کومه

زما په مخ لاړې راتو کړئ
که مې د ننګ ګولۍ په شا خوړلي وینه

زما جانان د کوچو سپین دی
د پیرنګي سره نوکر دی تور به شینه

زما جانان ګل د پروتې
نرۍ یې ګوتې میرزایي راته کوینه

زما جانان ګل د خاټول دی
عالم پرې ټول دی ماله ځای نه راکوینه

زما د ځایه نصیب کم دی
چې په کتاب د سکندر ګورم فالونه

زما د حاله خبرداره
پروردګاره زما واوره فریادونه

زما د زړه په سر یې لیکه
هېر به مې نشي که مې خاورې شي هډونه

زما د زړه توتي کم عقله
ته په تنکو څانګو کېنې ماتې به شینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د زړه ناچاره رنځه
نه دې دارو شته نه دې حال ويلی شمه

زما د لرې وطن ياره
رب دې سپوږمی کړه چې دې وکړم ديدونه

زما د مينې کور دې وران کړو
غمازه ما درسره څه بد کړي وونه

زما د وينو رنګ دې ورکړ
د سور سالو دې هر ځای کيږي صفتونه

زما د يار داسې خندا ده
د سلو کالو مرور پخلا کوينه

زما دې ځوانه ځواني اور کړه
په تا دې اور شي د همزولو مجلسونه

زما دې څه وکړل چې لاړې
نری نری زړګی به ستا راپسې چوينه

زما دې زېړی شي ستا دې تبه
په طبيبانو به جوړه ګرځو مينه

زما لاليه لېونيه
ته لېونی شوې زه دې هم لېونی کړمه

زما نه پاتې شوې وطنه
لکه مرغی په بوټو شپې درته کومه

زما همزولي ملايان شول
زه د جانان مينې د علمه وويستمه

زماسپېرۀ قسمت ته ګوره
خلک شاهان شول زه کچکول په غاړه يمه

زموږ د کلي نجونه مړې دي
يا وخت خراب دی چې ګودر له نه راځينه

زه به شړی له ځانه تاو کړم
دا ستا جوړه به له بخملو جوړومه

زه به نوکره ورله بوځمه
خو شينګو دې تنور نه لمبه کوينه

زه په عاشق سړي پوهېږم
د دروازې په ځنځير ځان مشغولوينه

زه په عاشق سړي پوهېږم
يا يې رنګ زېړ وي يا يې شونډې وچې وينه

زه په ګلونو اموخته وم
پردی وطن دی څنې تشې ګرځومه

زه چې دا سور سالو په سر کړم
د کلي نجونې په سيالی راسره ځينه

زه چې سهر د خوبه پاڅم
د کليمې سره دې سمه يادومه

زه چې سهر له خوبه پاڅم
اول سلام د کبرجن اشنا کومه

زه چې ماشوم ومه پاچا وم
اوس چې زلمی شوم د غمو ټيکه دار شومه

زه دې قربان تر هغه چا شم
چې د پښتون قام د راتلونکي غم کوينه

زه لېونو سره خوشال يم
زما يې خوښ دي دا شلېدلي ګرېوانونه

ژوند کې يې غم ليدلی نه و
چې شوه مينه ډېر يې وليدل غمونه

ژوندون خوغته سرمايه ده
ټول هوښياران يې په غزت کې تيروينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

س ش ښ

سبا به لوړ چنار ته خیږم
باد به پوښتم چې یار مې څه ویلی دینه

سبا مې ستا په تهمت وژني
غولی جارو کړه چې په شړ مې وینې ځینه

سپوږمیه سر وهه راخېژه
یار مې د ګلو لو کوي ګوتې ریبینه

سپوږمۍ به ډېره شي حیرانه
چې شین خالی زلفې په شا راواړوینه

سپوږمۍ په غره راپورته کېږه
که مساپر په سیند ګډېږي غرق به شینه

سپوږمۍ راوخته رنا شوه
په سپین مړوند باندې مې ونه کړل خوبونه

سپوږمۍ سلام به درته وکړم
جانان مې مه رسوا کوه ماته راځینه

ستا به ګیله له ما نه کېږي
ماته ګېلې له بېلتانه ولاړې دینه

ستا په بڼو مې زړه زخمي شو
د زړه په وینو به دې شونډې رنګومه

ستا په تُهمت مې جامې رنګ شوې
اوس به رنګ شوې جامې چېرته زړومه

ستا په جفا مې پروا نشته
ما ژړوي د رقیبانو پېغورونه

ستا خو به تمه د دیدن شي
په ما پرتې دي تورې خاورې امبارونه

ستا خو په یو تُهمت رنګ زېړ شو
زه د تُهمت رسۍ په غاړه کې ګرځومه

ستا د ګیلاس پشان غړۍ ده
زما شړۍ ده ستا به کله خوښه شینه

ستا لوپټه زما کفن شه
چې تور لحد کې دې ونه کړم ارمانونه

ستادښایست دوران به تېرشي
جانانه مه کوه په ماباندې ظلمونه

سترګو مې زړه ته نقصان پېښ کړ
اوس به ی د باز پشان تړلې ګرځومه

سترګې په چل غړوه یاره
دونیا هوښیاره ده رسوا نشو مینه

سترګې خو تا ورکړې خدایه
کنجک بانړه یې په زرګر جوړ کړې دینه

سترګې دا ستا سترګې زما دي
ما درته کله د یارۍ ویلي دینه

سترګې دې تورې په رنجو کړه
شونډو له رنګ د دنداسې ورکړه مینه

سترګې دې تورې کړه راووځه
سوداګر ګرځي غتې سترګې خوښوینه

سترګو دې بیا ناغې پیدا کړې
دناغه دارو سترګو څوک طاقت لرینه

سترګه وهل مې درنه زده کړل
اوس راته ښایه د بڼو اشارتونه

سترګې خو تا ورکړې خدایه
کنجک بانړه یې په زرګر جوړ کړې دینه

سترګې دې ډکې تو مانچې دي
چې د ګودره را ختم ودی ویشتمه

سترګې به هر چا تورولی
په ټول مهالت کې همدا زه په ګوته شومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترگې په چل غړوه یاره
اوړکي بازان دي غتې سترگې خوښوینه

سترگې دیدن وکړي مړې شي
شونډې د غم نه وچ پترې نیولي وینه

سترگې دې تورې کړه راووځه
د تورو سترگو سوداگر راغلي دینه

سترگې دې ولې واړولې
د سترگو جنگ د ښو لاندې خوند کوینه

سترگې مې اوباسئ لایق یم
چې بې وفا ته غړېدې مین یې کړمه

سترگې نری تورې مزه کا
دا گډې وډې سترگې ډمې توروینه

سترگی هوسی صراحی غاړه
بیا دگودر په لاره مسته یاره له ځمه

سر په تېشه وهل اسان دي
فرهاده گران دي د یاری سوي داغونه

سر لاندې غټه تیگه کېده
پردی وطن دی پکې نشته بالښتونه

سلام زما په ځان منظور کړه
د مسافرو سلام کله کله وینه

سورت یاسین راباندې وایه
په ما خولې د زنکدن راغلي دینه

سورت یاسین راباندې وایه
چې مي سختی د زنکدن اسانې شه

شال یې په سر اوړی په غاړه
گودر ته لاړه عاشقان ر نځورو ینه

شاه دگودر له لوری راغله
لکه پا چا ورته پیرې ولاړی دینه

شاه دگودره روانیږه
زما نړ یړی د زړگی پا خه برجونه

شاه دگودره روانیږه
لکه د بڼ مر غی وږه شنه یې خالونه

شو ماز د یگر گودر له لاړه
په اردلی کې سیهلی ورسره ځینه

شو ماز د یگر گودر له لاړه
لکه هو سی په لاره اخلی قد مو نه

شو مازد یگر ځان یې سنبال کړو
خپلو همزلو سره کوز گودر له ځینه

شونډې به یې ولې پستې نه وې
چې د پېزوان سوری پرې اوړی ژمی وینه

شونډې به یې ولې پستې نه وې
مور یې د زېړې غوا غوړي ورکړې دینه

شونډې شربت کړه ماته یې راکړه
زه د هجران په سفر ځم تږی به شمه

ښه ده چې ته له خیره راغلې
کنه ما کند کچکول تږه دریسي تلمه

ښه ده چې ستا له لوري وشوه
چې ملامته درته زه نه شوم مینه

ښه ده چې سترگې دې وړې دي
که چېرې غټې وای خوړلی به دې ومه

ښه ده چې شونډې مې اور نه اخلي
د زړه د سره مې لمبې خولې له راځینه

ښه دی چې ستا د یاری خلاص شوم
د شرم باز به مې په ولو گرځونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ط ع غ ف ق

طالبه خدای که به ملا شې
په کتاب پروت یې یادوې شینکي خالونه

طبیبه لاس مې څله ګورې
زه خو اشنا د زړه په سر ویشلی یمه

عاشق سرې له رنګه تور وي
سوی په اور وي معشوقې رټلی وینه

عاشق کم عقل دی چې ژاړي
باران په تیګو باندې څه اثر کوینه

عاشقي لال بېلتون ښامار دی
څوک چې د لال تمه کوي ښامار به یې خورینه

عاشقي لویه پاچاهي ده
چې معشوقه یې په طرف ولاړه وینه

عاشقي مه کوئ عالمه
بس کړه چې زما په ځوانۍ اور ولګېدنه

عاشقي وای جدایي نه وای
خدایه په در کې به دې څه کم شوي وونه

عالمه څنګه ترې توبه کړم
ما پرې اخیستي دي د کلي تهمتونه

عالمه یو تر بل ځارېږئ
ما د مجلس یاران لیدل چې خاورې شونه

عالمه یو له بل ځارېږئ
مرګ راپسې دی نیمه خوا به پاتې شونه

عزرایل هسې ځان بدنام کړ
زه د جانان مینې پخوا وژلی یمه

عطر مې پورې په کفن کړه
په تار د زلفو دې لیلا ورکړه ټکونه

عمر چې تېر شي اشنا هېر شي
ستا دې قسم وي چې ما هېر نکړې مینه

عمر دی ډیر شه خپله یاره
زما د زړه ستنی په تا ولاړې د ینه

غرور په حسن ناداني ده
حسن د ژمي مازدیګر دی تېر به شینه

غل خو په توره شپه کې غلا کړي
تا رانه زړه په رڼا ورځ وتښتوونه

غم دې دا ستا نه وفادار دی
ته کله کله غم دې تل راسره وینه

غم دې راځي زه پرې خوشحال یم
بې غمه خدای دې عاشق تل په غم کې وینه

غم کې پیدا په غم کې لوی شوم
په غم مین په غم به تور لحد ته ځمه

فقیره کبر پکې مکړه
چې لیلا خاورې درکوي تره پنډوونه

قبر مې څنګ کې ورته جوړ کړئ
چې مرور جانان په ګور کې پخلا کړمه

قبر مې لوڅ کړه حال مې ګوره
په خُمارو سترګو مې پرېوتل ګردونه

قرضدار مې نه یې چې پټ ګرځې
زه خو دې بس د ښکلي مخ دیدن کومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسم په خدای باور پرې وکړه
قسمته خدای لپاره وينښ شه

د تش ديدن پسې دې اوښکې تويومه
څوک تر قيامته پورې نه کوي خوبونه

ک گ ل

کابل ته مه وايه چې وران شي
کابل کې شته دی پښتانه ببر برېتونه

کاغذ ليکلی ترېنه واخلئ
د ننی زمانې يار دی ټگ به وينه

کاغذه داسي وخت کې ورشه
چې دماښام په ډوډی ناست وې وژاړينه

کاغذه لاړ شه په هوا شه
اول ترې ځار شه بيا پرې وايه سلامونه

کاغذه لاړ شه په هوا شه
په عاشقانو باندې وايه سلامونه

کاغذه والوزه شاهين شه
له خنداشين شه بيا پری وايه سلامونه

کټ د بلی سوري ته راوړه
مياشت د بادرو ده لېونی به شې مينه

کفن مې کلک وگنډه موري
د ځوانی ټول عُمر پدې کې تېرومه

کله دې غم راباندې بار شي
کله دې مينه په درندو کاڼو تلمه

کوڅه کې اودريږه شيرينې
په ماذيگرکې به ضرورهلته درځمه

کوڅه کې بياليلاولاړه
دخوار مين ديدن ته سترگې غړوينه

کوڅه کې ژاړي په سلگوشوه
دچاتصويرته سپينې اوښکې تويه وينه

کوڅه کې ښکته پورته مه ځه
څوك به خبرشي اورسوابه شومينه

کور يې په کلي کې معلوم دی
د بام په سر يې کشمالې کرلې دينه

که ته مې روغ لېونی نه کړې
بيا مې د بنگو پيالی مه بوله مينه

که په ميوند کې شهيد نه شوې
خدايږو لاليکه بې ننگی ته دې ساتينه

که تور اوربل مې ميراتيږي
په وطن جنگ دی جانان نه منع کومه

که ته ر ېښتيا پر ما مين يې
د گودر غاړه اجاره واخله مينه

که ته مې روغ لېونی نه کړې
د خومارو سترگو به اوباسم سيخونه

که ځان په سلورنگوجوړکړې
چې مرگ دوبولې په تابه گوته ږدينه

که څوک باچا د زمانې شي
د جانان مينه به يې کوڅو کې گرځوينه

که د ځوانی دوران مې تېر شي
دومره به پاتې شي چې تا پرې خورومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د دولت ناچاري نه وای
ما به جانان په تول د سرو اخیستی ونه

که د زلمو نه پوره نشوه
گرانه وطنه جنگی به دي گټینه

که د یدن کړی گودر ته راشه
زه به منگی په لپو ورو،ورو ډکومه

که دیدن غواړي راته گوره
زه به ډوډۍ په تناره وځنډومه

که دیدن کړي تلوار راوکړه
کور کي څوک نشته زه یوازې ناسته یمه

که دي خندلي راته نه وای
غریب سړی وم خپل ژوندون به مي کوونۀ

که دی زما دیدن یاد یږی
د گودر غاړه اجاره واخله مینه

که زړه ته سل تسلي ورکړم
سترگو لیدلی جانان کله هېروینه

که ستا نه سل ځله توبه کړم
په ما مین زړه مي توبې نه قبلوینه

که سړنی اوړی خدای وکړي
ماته جانان د سور پېزوان ویلي دینه

که سلام غواړي خط به درشي
که دیدن غواړي خدای ته پورته کړه لاسونه

که لېونی یې زما خونښ یې
خلک یاري د لېونو سره کوینه

که مرور شي ځان به خوار کړي
جنگی کله مرور پخلا کوینه

که مساپر شي بیا به راشي
د تورو خاورو مساپر کله راځینه

که ملامت یم ما دي مړ کړي
چې بې گناه یم سر مي ولي غوڅوینه

که مور او پلار دي خدای رضا کړل
د ماما گانو به دي زنې ونیسمه

که مي نصیب د بدو نه وای
په شین چمن به مي منگی نه ماتېدنه

گلاب د اصله شهزاده دی
رامبېل چامبېل یې نوکران نیولي دینه

گلونه ډېر درسره راوړه
زه د اوربل دپاسه چتر جوړومه

گوتي قلم ته په ژړا شوي
لیک به باقي وي مورِ به توري خاوري یونه

گودر ته ځم راپسي راشه
ما په منگي کي پراټې راوړې دینه

گودر ته دواړه خویندې راغلي
مشره ویشل کړي کشه غشي ورکوینه

گوره ښېرې به درته وکړم
نوره مي مه اخله دخورِ زړه ازارونه

گیلي به ډېرې ورته وکړم
که مي یو ځل د سور پالنگ ملگری شینه

گل مي د لاسه اوبو دروړ ه
په غم شر یکه لا لیه نیسه گودرونه

گودر پاچا منگی وزیر دی
وزیر همیشه د خپل پاچا سلام کو ینه

گودر په سر مي قبر جوړ کړه
چې مات منگی جنکی زما په قبر ږد ینه

گودر په سر مي قبر جوړ کړی
چې مات منگی پیغلی زما په قبر وینه

گودر ته ځم را پسی را شه
یوه شیبه به دی په شه زړه وو ینمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

گودر ته ځم راپسی راشه
زه به منگی په لپو ورو،ورو ډکومه

گودر ته ځم راپسی راشه
وخت مازد يگردی چې پری وکړو د يدنونه

گودر ته ځی په مخه راغلې
گيبی گيبی پرتو گ دی لاره نه راکو ينه

گودر ته دواړه خو يندي راغلی
يوه يې ويشتل کا بله يې غشي ټو لو ينه

گودر د غدونو څه کم نه دی
پکې ښيړی شنی پاخی کټه بازونه

گودر دی عمر له اباد وې
مازد يگري پکې وی اخترونه

گودر دی عمر له ودان وې
په دی بهانه د جانان وکړم د يدنونه

گودر شو گرم مازد يگر دی
ليلا همزولو سره قينج مکيز کو ينه

گودر کې سری لمبی شوی پورته
د چا د زړه په دنيا اور ولگيد نه

گودر له ځم چې اوبه راوړم
په سرو منگلو به يې جانان له ورکومه

گودر له ځم چې مانگی مات کړم
سپو ږمی زړه شوه اوس تياره کې ياره ځمه

گودر له ځمه خو شحا ليږم
چې مي جانان کر لې لاره کې سره گلونه

گودر له ځمه را پسی را شه
ما په منگې کې پراتې را وړی د ينه

گودر له ځی او پښو ته گوري
پاچاهی لارکې د خيال مه ږده قد مونه

گودر له غبرگې خو يندی راغلی
گو له ماری د خمارو ستر گو کو ينه

گودرته ځم راپسی راشه
زه به منگی په لپو ورو،ورو ډکومه

گودرته څی ناوخته کيږی
د خيال کاته کوی په اور يې ستی کړ مه

گودرته راغلی برابره
يا خو لگی راکړه يا منگی در ماتو مه

گودرکې هره ورځ اختر وې
رنگ رنگ پکې وی د خو بانو محلسونه

گودرکې هره ورځ اختر وې
منگي په سر ورله راځی جو نی سيلونه

گودره بخت دی غلبه دی
د پيغلو جنو سيل کوی حيران دی کړمه

گودره ټول درته لو گی شم
په سور سالو کې ليلا ستا خواله را ځينه

گور له ځم را پسی راشه
منگي مي دوه دي نری ملا مي ما تو ينه

لاړم د خپل وطنه لاړم
بې وفا يار راباندې ډېر کبر کوونه

لکه کابل دافغان حق دی
داسې مي حق دي دجانان زلفوسرونه

لمونځ چې قضا شي بيا ادا شي
نه ادا کيږي قضا شوي ديدنونه

له مانه ولي گيله من يې
کم عقله ياره د پردو اختيار کې يمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

م ن و هـ ي

ما په ګودر د جنو ښخ کړی
ګو ندې ملا له پر ما کيږدی قد مو نه

ما خو د ليرې نه صحي کړې
نور دې په تورو زلفو مه وهه لاسونه

ما د کوچې د عمره ځار کړې
د سبايې اور يې بليږې دوی ترې ځينه

ما د کونړ د سيند نه ځار کړې
زما جانان به پکې مخ مينځلی وينه

ما د ګودر په غاړه خښ کړئ
چې جنګی مې مات بنګړې په قبر ږدينه

ما د نصيب نه تېښته وکړه
نصيب زما د لارې مل راسره ځينه

ما دګودر په غاړه ښخ کړی
چې جنګی مې مات بنګړی په قبر ږد ينه

ما دې ټوپی په سر ګڼله
د جنګو په وار پيدا ورکه دې کړمه

ما زد يګر تل لری خاونده
چې ماز د يګر په ګودر وشی د يدنونه

ما سره سم ګودر له لاړ شه
منګې مې دوه دی نری ملا مې ما تو ينه

ما سره سمه سيالي مه کړه
ما د لنډيو سيپارې ويلې دينه

ما له مې وړی زړګی راکړه
زه وم نادانه په ياری نه پوهېدمه

ما له وړوکي ريبار ځار کړې
چې يوه خبره دوه ځلې راته کوينه

ما ويل يوازې زما يار يې
د اختر ټال يې هر سړی دې زنګوينه

ما وې د غمه به دې مړ شم
قسم دی ياره بې نېتې نشته مرګونه

ما يارانه کله کوله
سرتور ولاړ وې له ښېرو دې وېرېدمه

ما يې د ورور د سترګو ځار کړې
ده به د خور سترګو ته ډېر کتلې وينه

ما يې د ورور د سترګور ځار کړې
دا د ورور سترګې يې د خور په شانته دينه

ماته دې دومره ديدن بس دی
چې په کوڅه کې پښه نيولی شې مينه

ماته رباب په لاس کې راکړئ
چې زه ده خپلې ځوانی وير پکې کومه

مازديګر چېرته وې چې نه وې
خورې ورې زلفې په بام ولاړه ومه

مازديګر پيغلې ښې اغلې
منګې په ولو دګودر غاړې له ځينه

مازديګر لمونځ دې قبول مشه
ديدن دې پرېښود د ايمان کوې سوالونه

مازديګر لمونځ رانه قضا شو
نوی مين وم په ديدن نه مړيدمه

مازديګرې دی سوال قبليږې
خلکو زما په حق کې پورته کړئ لاسونه

مازديګرې دی ښېرې مکړه
ستا به عادت وې ما به ورک له ملکه کړينه

مبارکې راکړئ عالمه
چې پرې مين وم ترې چاپېر مې کړل لاسونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مبارکي راکړئ عالمه
د تهمتونو سره یار قبوله کړمه

مبارکي راکړئ عالمه
نادانه زه نادان مې یار ورسېدنه

مخ په قبله مې د یار کور دی
لمونځ مې بانه کړ د اشنا دیدن کومه

مخې ته راغله راته ژاړي
د لونګین نه يې څونډې ورک شوي دینه

مرګیه دومره صبر وکړه
یو مې ځواني ده بل مې ډېر دي ارمانونه

مرګی په تنګه کوځه راغی
ما وېل سلام هغه وېل کور دې ورانومه

مړ مې د یار په کوڅه یوسئ
چې د نجلی د دادا یخ شي اندامونه

مساپري په بې غمي کړه
زه پښتنه یم په نامه دې ناسته یمه

مساپري دې ډېره وکړه
راځه راځه روزي به خدای رارسوینه

مساپري سخته خواري ده
باران به اوري څوک به ځای نه ورکوینه

مسافر ته شوې خواره زه شوم
خواره دې مور شه چې سفر ته دې لیږینه

مسافر مه وژنئ عالمه
چېرته به يې خویندې د دین په تمه وینه

مسافري دې روزي مه شه
زه دې په سپینه خولې ویده پرې ایښې ومه

مسافرۍ خوږلیه یاره
پیزار اوباسه چې دې تلې ښکلومه

مسافرۍ خوږلی راغلی
قربان قربان دې د زړو جامونه شمه

مسافرۍ مې زړه نرۍ کړ
چې تش وطن رایادوم ژړا راځینه

مسافرۍ نه ستړی مشې
اول خوله درکړم که دې جیب ولټومه

مسلماني په چاکې نشته
مرور ګرځم څوك مې نه پخولاکوینه

ملنګه دوه ګټې دې وکړې
یو دې خیر ټول کړو بل دې وکړل دیدنونه

منګیه بخت ته دې حیران یم
اول دې ښکل کړې بیا دې غېږ ته خېږوینه

منګۍ کې موری اوبه نه شتهخ
زه د اوبو لپاره کوز ګودر له ځمه

منګي يې ټول په ډنډ غو په کړل
د شیطا نۍ منګی په لپو ډکو ینه

منګي يې ټول په ډنډ غوپه کړم
د شیطانۍ منګی په لپو ډکوینه

منګی به تخرګ ګودر له ځمه
دغه یو ځای دی چې بری کیږی د یدنونه

مور يې د کلي شومړې غواړي
لور يې په سپینه روپۍ خوله نه ورکوینه

مور يې د کلي شومړې غواړي
لور يې د لارې مېلمانه راستنوینه

مور يې مانږو ورته لوګی کړې
زیارت له تلې چا به يې مخ لیدلی وینه

موري توپک کمربند راکړه
په ما مینه نجلۍ بل ته ورکوینه

موري د مخه دې شرمېږم
ماله کوژدن چا کړه وکړه زوږ دې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري کوچیانو ته مې ورکړه
چې تور پېکی مې د هلبند شمال وهینه

موري کوچیانو ته مې ورکړه
کنډک کنډک مستې به خورم غټه به شمه

موري لنډۍ توپك مې راکړه
په مامینه جینۍ بل ته ورکوینه

موري لنډۍ توره مې راکړه
په دین غزا ده زه خپل ځان شهیدومه

مین زړګي ته مې سلام دی
چې تمامي عمر په صبر تېرومه

مینه په تګ راتګ زیاتیږي
مونږ کره مه راځه چې زړه دې صبر شینه

مینه په تلو راتلو زیاتیږي
کله راځه کله به زه درځم مینه

مینه د مینې پیدا کیږي
په مینه مینه دې کتل مین دې کړمه

مینه د مینې پیدا کیږي
په مینه مینه دې کتل مین دې کړمه

مینه دروغو زړونوکاردی
زموږه زړونه غریبۍ وژلي دینه

مینه کې هر څه هر څه کیږي
په تا یوه خبره راغله هېر دې کړمه

مینې دې داسې لېونی کړم
په لاره ځم خپل او پردي نه پېژنمه

ناري وهم ناري مې نه اوري
هله به یې واورې چې زه تورې خاورې شمه

نجلۍ په سر دې منګی مات شه
چې په سرکو شونډو دې راشي سېلابونه

نجلۍ د بام په سر کړه شوه
ورسره کوږ شومهد پانډه ولوېدمه

نجلۍ کړه شوه ماته نشته
د کونډې لور ده مور غوړي ورکړې دینه

نجلۍ که ټوکې د بخمل دی
یار یې نیستمن دی په ژړا له ملکه ځینه

نجلۍ وړه د یارۍ نه ده
کم عقله مور یې ورته سترګې توروینه

نجلۍ ولاړه په لمانځه ده
پېرزو مې نشي تور پیکی په خاورو ږدینه

نرۍ نرۍ لوګی ترې خیږي
د چا په نوې یارۍ اور ولګېدنه

نرۍ مریح ته رسیدلې
موږلاتراوسه وړوپه خروباندې بارونه

نښې دې ډېرې ما سره دي
نښې دې څه کړم چې دې سترګې نه وینمه

نصیب مې خپل دی رارسیږي
موري زما په نصیب مه کوه جنګونه

نصیبه وسوزې ایره شي
تندیه مات شې تاکې څه لیکلي دینه

نن خو مې ډېر یادیږې یاره
خدای دې ناڅاپه چیرته راوله مینه

نن د ګودر په لاره مه ځه
لیلا ولاړه ده په زړه ویشتل کوینه

نن مې د قبر خواله راشه
مبارکي د نوي کور راکړه مینه

نه به انځر د ورځې ګل شي
نه به زما زړګی د غمه خالي شینه

نه دې د ځان نه دې د بل کړم
د دادا کور کې دې زړه کړمه ظالمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايم چې داسې ځاى ته لاړ واى
چې ستا دې ډېرو ناکردو ته وګورمه

وخت د ځوانۍ مې نيمه خوا شو
يار بې وفا شو ارماني به ګودر له ځمه

ودرېدى نشمه غورزيږم
تاو کړي غشي مې د غم خوړلي دينه

ودې ويشتم پورته دې نه کړم
خلک ويشتلى مرغى ژر پورته کوينه

وربل يې پوړې پوړې راغى
بخت د هغه دى چې يې پولې ورانوينه

ورشه د يار خبر دې واخله
چې بې ديدنه دې ساته لېونه شونه

ورکه د کور کلي يارې شه
د زنې سر مې دېوالو وسولاونه

وطن به ستا لپاره پرېږدم
چې ستا د حسن دوران تېر شي رابه شمه

وطن د مور او پلاره خوږ دى
جانانه درې واړه پرېږدم تا سره ځمه

وطن مې تن ،تن مې وطن دې
دتن په وينويې ساتم ترڅوچې يمه

وطن مې ستا له غمه پرېښود
خلکو ته وايم چې نيسى اخيستى يمه

ولاړه اوسه چې دې وينمه
چا دې صفت راته کوو راغلى يمه

ولې دې سر په زنګنو کړ
ما په ځوانانو کې خوښ کړې يې مينه

ولې دې مخ زما نه پټ کړ
اشنا غماز درته دروغ ويلي دينه

ولى به زه ور پسى نه مر م
اوړى په غاړه ما زد يګر ګودر له ځينه

هر کله راشې د يار غمه
که سل مې نور وي تا به پاس په تندي وړمه

هر مازد يګردى لوى اختر دى
ګودره ! ځکه دى صفت هر ځاى کو مه

هغه دې هېر دي که دې ياد دي
چې د کړکى شمال په دواړو لګېدنه

هغه ساعت به کله راشي
چې د اشنا سره به بر ګودر له ځمه

يا خو زما په زړه تياره ده
يا خو په ټوله دونيا پرېوتل ګردونه

يا خو زما نصيب خراب دى
يا خو به ټولې ياراني دغسې وينه

يار مې په اوم کې زه اتم کې
يو کال به پاتې شم چې دواړه يو ځاى شونه

يار مې په شنو سترګو مين دى
زه به دا تورې سترګې چېرته بدلومه

يار مې هندو زه مسلمان يم
د يار لپاره درمسال جارو کومه

ياره زموږکلي ته راشه
يوڅه په جيب کې ستالپاره ګرځومه

ياري په تور او په سپين نه ده
دا معشوقې خو غنمرنګې خوند کوينه

ياري په تور او په سپين نه ده
زړه چې مين شي تور او سپين نه پېژنينه

ياري خو تا پرې کړه کمبخته
که ما پرې کړې واى ژړلي به دې وونه

ياري خو تا کړه ما خو نکړه
اوس يې چې لنډه پرې کوې ژړا راځينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ياري د دنگې نجلۍ خوند کړي
ياري د زور خبره نه ده
ياري د شنې لښتې گوزار دی
ياري دې ټوله د ټگۍ وه
ياري دې نه کوم ډاريږم
ياري دې نه وه خوب ليدل و
يم خړ پښتون خړ مې ژوندون دی
يو اخيري مصره دې داوي
يو ځلې بيا په دې لار راشه
يو ځلې راغلی خوله مې ورکړه
يو خو دې غونډه منډه خوله ده
يو دې غريب پيدا کړم خدايه
يو زخم نه دی چې به جوړ شي
يو گوټ اوبه منگی نه راکړه
يو وارې ټينگه غېږه راکړه
يوازې خدای به پرې خبر وي
يوازې ژوند مې په کار نه دی

د پلو لاندې سرې غلی تېروينه
که زړه دې نه وي بيا دې نه مجبورومه
چې چا خوړلی رنگ يې ځای ته نه راځينه
ښه شو چې زر دې په مطلب ورسېدمه
د لرې لرې ننداراې به دې کومه
څو چې مې سترگې غړولې سبا شونه
خړو جامو کې به فردوس جنت له ځمه
اخر يې مه کړې د ځوانانو مجلسونه
په پخوانو قدمو دې پرېوتل گردونه
لار يې صحې کړه په غضب ککړه شومه
بل دې خبرې په کنده تللي دينه
بل دې مين په کبرجنې نجلۍ کړمه
هزار زخمونه مې په زړه دي مړ به شمه
د وصال ترې يم اوبه بهانه کومه
بيا دې دا دا له توره ورکړه چې راځينه
د خندا ډکه خوله به چيرته ناسته وينه
چې اشنا لاړو زه به تور لحد ته ځمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سليمي د ټکنالوژۍ خدمتونو شرکت SalimiTech

سليمي د ټکنالوۍ خدمتونو شرکت د شمال زون په مرکزي دفتر د ټکنالوژۍ په برخه کې د هېواد په رسمي ژبو پښتو او دري خپلو هېوادوالو ته د ټکنالوژۍ په برخه کې خدمتونه ترسره کوي په دغه شرکت SalimiTech کې د زدکړو یا اي ليرنينګ اپلېکيشني، ګيم او آنلاين آفلاين پروګرامونو اپلېکيشنونه یا پوستېکالي جوړېږي، همدارنګه په دغه شرکت کې د ټکنالوژۍ په مختلفو برخو یا څانګو کې د پروګرامونو جوړولو تر څنګ د ويب پاڼو جوړول او نور ورته خدمتونه تاسو هيوادوالو ته وړاندې کيږي او مونږ د ستاسو لپاره تل په چوپړ کې يو.

همدغو لنډیو ته مونږ کمپیوټري پوستېکالي هم جوړه کړې چې هیواد وال یې زما له ویب پاڼې څخه ډانلوډولی شي.

http://www.razmohammad.com

رازمحمد نورزی پکتیاوال

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library